

Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter; given Stockholms slott den 4 april 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att bevillningsavgift ej längre skall utgå för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar liksom ej heller av vissa handlande och handsexpediter.

I fråga om bevillningsavgiften för vissa offentliga föreställningar (den s. k. artistskatten) föreslås en förhöjning av skattesatserna, för utländsk artist som ger föreställning från 5 till 10 procent av bruttoinkomsten samt för utländsk artist som medverkar vid föreställning från 10 till 20 procent av den inkomst som på grund av hans medverkan tillflyter honom. Av artistskatten skall hälften tillfalla staten och hälften den kommun, inom vilken föreställning givits.

Förslag

till

**förordning om ändring i förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128)
angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner
och rättigheter.**

Härigenom förordnas, *dels* att 1, 2 och 3 §§, 4 § 3 mom. och 5 § 2 mom. förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter skola upphöra att gälla, *dels* att de närmast före 1 § och 3 § förordningen upptagna rubrikerna skola utgå, *dels ock* att 4 § 1, 2, 4, 5, 9, 10 och 12 mom. samt 5 § 1 mom. samma förordning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

4 §.

1 mom. Utlänning, som utan att hava förvärvat den i mom. 14 här nedan omförmälda rätt här i riket giver offentlig föreställning eller tillställning av vad slag det vara må, vare sig mot inträdesavgift eller mot avgift, som eljest på ett eller annat sätt fordras, uppbares eller mottages, skall härför utgöra särskild bevillningsavgift med tio procent av bruttoinkomsten.

Denna bevillningsavgift — — — äger rum.

2 mom. Utlänning, som utan att hava förvärvat den i mom. 14 omförmälda rätt medverkar vid av svensk eller utlänning given offentlig föreställning, offentligt utförande av musik, såsom kafékoncert och dylikt, eller vid annan offentlig tillställning skall, oavsett huruvida inträdes- eller annan avgift därvid uppbares eller tillställningen är avgiftsfri, erlägga särskild bevillningsavgift med tjuu procent av den inkomst, som på grund av hans medverkan tillflyter honom, vare sig denna inkomst utgöres av i penningar bestämd ersättning, naturaförmåner eller andel av inkomsten å tillställning. Avgiften skall i varje fall utgå med minst femtio öre för varje dag, medverkan lämnas av utlänning eller ersättning till honom beräknas. För avgiftens erläggande svarar tillställningens anordnare.

4 mom. Ansökning om tillstånd till offentligt uppträdande, varom i 1—2 mom. förmåles, skall göras enligt föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas, och skall sådan ansökning innehålla:

i fall, som avses i 1 mom.: — — — eller åskådarplatser;

i fall, som avses i 2 mom.: — — — inkomstens beräkande.

Sökande är — — — myndigheten begäras.

5 mom. Med ledning av lämnade och eljest tillgängliga upplysningar skall nämnda myndighet, därest ansökningen bifalles, *dels* bestämma, enligt vilken av de i 1—2 mom. härövan angivna grunder bevillningsavgift skall utgöras, *dels ock* beträffande föreställning, som avses i 1 mom. a 2) och 1 mom. b) ävensom 2 mom., där ersättningen till medverkande icke skall utgå med viss andel av inkomsten av föreställningen, fastställa bevillningsavgiftens belopp.

I andra fall — — — uppbära densamma.

Därest i ersättning åt utlänning, som avses i 2 mom., ingå naturaförmåner, skola dessa vid bevillningsavgiftens bestämmande uppskattas till skä-

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 och 10 mom. se 1913:212, av 4 § 12 mom. se 1917:296, av 4 § 2, 4 och 5 mom. samt 5 § 1 mom. se 1920:859 ävensom av 4 § 9 mom. se 1932:278.

ligt belopp i penningar. Om högre värde ej är angivet, skall kost och bostad därvid upptagas till vardera fem kronor för dag.

9 mom. För bevillningsavgift, — — — tillståndet omfattar.

Annan enligt denna paragraf utgående bevillningsavgift skall förskottsvis erläggas till nämnda myndighet, innan tillståndsbevis utfärdas. Därest vederhäftig borgen eller annan godkänd säkerhet ställes, må myndigheten medgiva anstånd med erläggande av bevillningsavgift.

Bevillningsavgift, som — — — jämte redovisningshandlingar.

Bevillningsavgift, som — — — vederbörande utmätt.

10 mom. Frihet från erläggande av bevillningsavgift enligt denna paragraf åtnjutes:

a) för utlänningar, vilka driva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära allenast frivillig avgift såsom musikanter och dylika;

b) för amatöridrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar; samt

c) då Kungl. Maj:t, till följd av särskilda omständigheter, för visst fall medgivit befrielse från bevillningsavgift.

12 mom. Av bevillningsavgift, varom stadgas i denna paragraf, tillfaller hälften staten och hälften den kommun, inom vilken föreställning givits.

5 §.

1 mom. I fråga — — — i allmänhet.

Samtidigt med — — — andel därav.

Vid redovisningen över uppbörden av de efter denna förordning utgående bevillningsavgifter skola såsom verifikationer biläggas *dels* förteckning upptagande ej mindre antalet hållna föreställningar samt beträffande var och en av dem tiden och stället för densamma, de vid föreställningen uppträdande avgiftspliktiga personernas namn och nationalitet samt, i den mån avgiften erlagts eller skall erläggas till redogöraren, i förra fallet avgiftens belopp och tiden för dess inflytande och i senare fallet de åtgärder, som vidtagits för indrivning av förfallen ogulden avgift, än även föreställning, till vars hållande under den med redovisningen avsedda tid tillstånd meddelats, men vilken icke givits, *dels* avskrifter av utfärdade tillståndsbevis, *dels* enligt 4 § 5 mom. andra stycket meddelade skriftliga beslut, *dels* jämlikt 4 § 6 mom. avgivna deklARATIONER, *dels* ock bevis, att vederbörande kommuner tillkommande andelar av bevillningsavgifterna blivit till dem utbetalta.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953, dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla beträffande avgifter, som belöpa å tiden dessförinnan.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 april
1952.*

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om *ändring i förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter* samt anför därvid följande.

I. Inledning.

Enligt 1908 års förordning angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgår bevillningsavgift, dels för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar, dels av vissa handlande och handelsexpediter, dels ock för vissa offentliga föreställningar (s. k. artistskatt). Fråga om ändring av bestämmelserna i 1908 års förordning har i olika sammanhang uppkommit.

Sålunda må nämnas, att från vissa främmande staters sida gjorts framställningar om befrielse från bevillningsavgift för handelsresande från de ifrågavarande staterna. Vid remissbehandling av dessa framställningar ha delade meningar framkommit rörande lämpligheten av att slopa avgifterna i fråga; i flera fall har uttalats att framställningarna lämpligen borde prövas i samband med en blivande allmän översyn av hithörande bestämmelser. — Från andra håll har i skrivelser till Kungl. Maj:t hemställts om åtgärder för åstadkommande av en bättre kontroll å utgörandet av nämnda bevillningsavgifter.

Beträffande bevillningsavgifterna för vissa offentliga föreställningar väcktes i motioner vid 1925 och 1931 års riksdagar förslag om fördubbling av den avgift, som uttages för medverkan vid sådan föreställning. Dessa motioner avsgos emellertid av riksdagen. — I kommunalskatteberedningens betänkande den 18 juli 1942 (SOU 1942:34) föreslogs, att frågan om utlänningars och i utlandet bosatta svenska medborgares beskattning måtte göras till föremål för särskild utredning och att i avbidan på resultatet härav de nu utgående avgifterna för vissa offentliga föreställningar höjdes till det dubbla. Förslaget har hittills icke föranlett någon åtgärd. — Vidare har i framställningar till Kungl. Maj:t från vissa yrkesorganisationers sida hemställts om ändring av bestämmelserna rörande bevillningsavgifterna för vis-

sa offentliga föreställningar i syfte att effektivisera de nämnda bestämmelserna.

Slutligen må erinras om att bevillningsutskottet vid 1946 års riksdag i anledning av väckta motioner hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t ville — med beaktande av vad i utskottets betänkande nr 29 anförts — föranstalta om en allmän översyn av förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter samt för riksdagen framlägga det förslag, till vilket utredningen kunde föranleda. Betänkandet bifölls av riksdagen (skrivelse nr 219).

Vid anmälan av förenämnda riksdagsskrivelse den 30 december 1948 bemyndigade Kungl. Maj:t dåvarande chefen för finansdepartementet att tillkalla en särskild utredningsman med uppdrag att verkställa en allmän översyn av förordningen. I direktiven för utredningsmannen anfördes härvid bland annat följande.

Vid denna översyn bör eftersträvas att närmare anpassa lagstiftningen på förevarande område efter nu rådande förhållanden. Beträffande bevillningsavgifterna för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar torde böra undersökas, huruvida icke dessa avgifter numera äro av så ringa betydelse, att en avveckling av desamma lämpligen kan ske. Därest bevillningsavgifterna av vissa handlande och handelsexpediter fortfarande anses böra uttagas — av de föreliggande framställningarna hos Kungl. Maj:t i denna fråga framgår att skäl kunna anföras både för och emot bibehållandet av dessa avgifter — torde en mera effektiv kontroll över avgifterna böra genomföras. Vidare bör, under nyssnämnda förutsättning, undersökas om avgifterna till sin storlek äro lämpligt avvägda. Vad slutligen angår bevillningsavgifterna för vissa offentliga föreställningar bör översynen i främsta rummet avse dels i vad mån höjning av avgifterna bör ske och dels vilka ändringar som lämpligen böra vidtagas i fråga om sättet för inbetalning av avgifterna och kontrollen över deras erläggande.

Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallades den 1 februari 1949 landskamreraren *G. V. E. Brandel* med uppdrag att verkställa ifrågavarande översyn. Utredningsmannen har den 31 januari 1950 överlämnat en promemoria med betänkande och förslag i ämnet.

Över ifrågavarande promemoria ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, statens utlänningskommission, kammarkollegiet, kammarrätten, riksräkenskapsverket, domänstyrelsen, kommerskollegium, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län, 1949 års uppbördssakkunniga, 1947 års musikutredning samt näringsrättsutredningen. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Norrköping, Jönköping, Malmö, Göteborg och Gävle, Sveriges grossistförbund, Svenska handelsagenters förening, Fullmäktige för svenska handelsresandeföreningar, Sveriges allmänna exportförening, riksorganisationen av artistarbetsgivare, Musiketablissementens förening, Folkets parkers centralorganisation, Riksteaterns centralstyrelse, Svenska teaterförbundet, Svenska musikerförbundet samt Svenska tonkonstnärnsförbundet.

II. Bevillningsavgift för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar.

Gällande rätt.

Jämlikt 1 § 1908 års förordning gäller att för rättighet till skogsfång på kronans mot rekognition till bruk, hyttor eller gruvor upplåtna allmänningar skall erläggas tjugufem öre för varje stavrum ved eller däremot svarande aderton tunnor kol; och beräknas denna avgift efter det belopp ved eller kol, för vilket rekognitionsavgiften enligt privilegier eller resolutioner utgår, antingen skogsfånget årligen begagnas eller icke.

Enligt 2 § skall för kolningsfrihet på härads- eller sockenallmänningar, när därför till häradet eller socknen icke erlägges betalning, svarande mot den, som för rekognitionsskogars eller kronoallmänningars begagnande bör enligt KF den 4 juni 1752 jämte bevillningen utgöras, avgiften så höjas, att beloppet bliver enahanda med vad för nyttjanderätt till kronoskogarna erlägges.

Utredningsmannen.

I promemorian har inledningsvis framhållits följande.

Avgiften härleder sig från 1747 års bevillningsförordning, då skyldighet att erlägga avgift första gången stadgades för dem, som hade rekognitions-skogar eller kolade på krono- eller häradsallmänning. Den i förordningens 2 § omnämnda 1752 års förordning avser bevillningsförordningen den 4 juni 1752, vari föreskrevs — oavsett viss generell höjning av avgiften — att den, som kolade å härads- och sockenallmänning icke skulle erlägga lägre avgift än innehavare av kronoskogar. Avgiften utgick från början med visst belopp för varje stig kol, men vid 1848 års riksdag bestämdes, att avgiften skulle utgå efter stavrum ved. Alltsedan 1858 har avgiften utgått med oförändrat belopp. Rekognitionsavgiften utgår som skogsören för rättigheten till skogsfång å kronans till bruk, hyttor eller gruvor upplåtna skogar. Avgiften är till sin natur att betrakta som en arrendeavgift för kronans skogar och bör därför rätteligen redovisas i statsmedelsbokföringen som inkomster för domänstyrelsen.

Skogsfångsavgiften beräknades efter det belopp ved eller kol, för vilket rekognitionsavgiften enligt privilegier eller resolutioner utgick antingen skogsfånget årligen begagnades eller icke. Skogsfångsavgiften är så intimt förbunden med rekognitionsavgiften, att medelsredovisningen för avgifterna bör vara gemensam; och någon åtskillnad i medelsredovisningen för kolningsfriheten lär icke heller böra komma i fråga.

För närvarande redovisas samtliga dessa avgifter i länsräkenskaperna — rekognitionsavgiften under titeln Diverse inkomster samt skogsfångs- och kolningsfrihetsavgifter som bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Avgifterna uppdebiteras i räkenskaperna länsvis och utgå för närvarande med följande belopp:

	För skogs- fång	För kolnings- frihet	Summa
Uppsala län	52: 37		52: 37
Värmlands län	126: 28		126: 28
Örebro län	296: 80		296: 80
Kopparbergs län	327: —		327: —
Gävleborgs län	4: 85	38: 79	43: 64
Summa för riket	807: 30	38: 79	846: 09

Utredningsmannen har i anslutning till det nyss sagda uttalat att skogsfångs- och kolningsfrihetsavgifterna utginge med så ringa belopp, att de ekonomiskt saknade praktisk betydelse såväl för statsverket som för de avgiftspliktiga. Det vore därför mest rationellt att avskriva avgifterna för framtiden.

I promemorian har emellertid samtidigt erinrats om att Kungl. Maj:t vid 1943 års riksdag framlagt en proposition angående avtal rörande gruvskogarna i riket. Dessa skogar vore upplätta till bergshanteringens understöd mot skyldighet för innehavaren att erlægga rekognitionsavgift och bevillningsavgift. Propositionen åsyftade att avveckla nuvarande rättsförhållanden med avseende å några sådana skogar och bereda nyttjanderättshavarna tillfälle att förvärva äganderätten till skogarna. Riksdagen förklarade sig dock icke kunna bifalla propositionen utan hemställde, att Kungl. Maj:t måtte låta företaga utredning rörande möjligheterna att i kronans hand återföra vederbörande nyttjanderättshavares rätt till skogarna samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet som kunde föranledas av utredningen.

I detta läge syntes, enligt utredningsmannen, icke vara på sin plats att omedelbart föreslå ifrågavarande bevillningsavgifters avskrivning — låt vara att beloppen vore obetydliga — utan man borde avvakta utredningens resultat. En omläggning av avgifternas medelsredovisning borde dock enligt utredningsmannen omedelbart genomföras på sådant sätt, att skogsfångsavgift och avgift för kolningsfrihet samtidigt med rekognitionsavgiften i statsmedelsredovisningen överfördes från länsräkenskaperna till domänstyrelsens medelsförvaltning. I samband därmed borde bestämmelserna i §§ 1 —2 förordningen intagas i en särskild författning, som utöver gällande författningsbestämmelser borde innefatta föreskrifter om avgifternas redovisning som inkomster för domänstyrelsen.

Remissyttranden.

Utredningsmannens principiella uttalande att det vore mest rationellt att för framtiden avskriva skogsfångs- och kolningsfrihetsavgifterna har tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga yttranden. *Domänstyrelsen* har sålunda framhållit, att ifrågavarande bevillningsavgifter vore föråldrade och illa anpassade efter nutida förhållanden samt att de helt hade förlorat den betydelse de en gång haft såsom inkomstkälla för kronan. De utginge med belopp, som voro så ringa, att de i många fall icke stode i

rimlig proportion till besvären med deras uppbörd och redovisning. Då avgifterna numera måste anses sakna praktisk betydelse för statsverket och en höjning av dem icke vore ifrågasatt, syntes det naturligt att en avveckling av desamma skedde.

Oavsett denna principiella inställning ha likväl flertalet remissmyndigheter i likhet med utredningsmannen ansett sig böra förorda att man avvaktade resultatet av den av 1943 års riksdag begärda utredningen, innan ståndpunkt togs till frågan, huruvida avgifterna borde avskrivras.

Kammarkollegiet har sålunda anfört.

Vad först angår bevillningsavgifter för rättighet till skogsfång på kronans rekognitionsskogar, vilka avgifter anknyta till rekognitionsskyldigheten, synes det kollegiet önskvärt, att såväl dessa bevillningsavgifter som rekognitionsskatterna avskrivras. Avgifterna, som utgöra en reliket från ett äldre statshushållningssystem, uppgå till ett relativt obetydligt belopp — bägge slagen av avgifter uppgå årligen till sammanlagt allenast omkring 1 000 kronor — och någon höjning av avgifterna lär numer icke kunna eller i vart fall icke böra ifrågasättas. Då emellertid avgifterna torde kunna bli av viss betydelse vid en kommande förhandling med skogsinnehavarna rörande återförande av skogarna till kronans fria disposition, anser sig kollegiet icke för närvarande böra föreslå någon avskrivning av avgifterna.

Den av riksdagen begärda utredningen om ett sådant återförande av skogarna till kronans disposition har ännu icke påbörjats. Statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har i sitt svar den 27 mars 1946 (§ 4) på en interpellation i riksdagens andra kammare rörande verkställande av nämnda utredning m. m. anfört, att tiden ännu icke vore inne att företaga utredningen, detta med hänsyn till *dels* att ett antal administrativa processer påginge rörande rätt för gruvägare att erhålla utsyning av brännved ävensom virke, avsett att evalveras i elektrisk kraft, *dels ock* att tveksamhet föreläge om rätten för gruvägare att bibehålla skog till gruva, som för närvarande ej bearbetades, vilken sistnämnda fråga kunde antagas komma att bli föremål för rättegång.

Kollegiet vill erinra om att Kungl. Maj:ts regeringsrätt den 7 november 1949 meddelat utslag i berörda administrativa mål. För att den av riksdagen begärda utredningen må kunna komma till stånd inom en ej för avlägsen framtid, synes det angeläget, att också den andra frågan — om rätt för gruvägare att bibehålla skogen, oaktat gruvdrift ej pågår — vinner sin lösning. Det synes kollegiet därför kunna ifrågasättas, huruvida icke kronan bör väcka rättegång om återförande till kronans fria disposition av sådan skog.

Vad angår bevillningsavgifter för kolningsfrihet på härads- och sockenallmänningar, vilka avgifter också till sin natur äro skatter, redovisar utredningsmannen dylik bevillningsavgift allenast för Gävleborgs län med ett belopp av 38 kronor 79 öre. Avgiften, som lär avse Torsåkers gruvallmänning, torde emellertid utgöra skogsfångsbevillning (jfr prop. nr 139 till 1943 års riksdag, s. 4). Bevillningsavgift för kolningsfrihet å härads- och sockenallmänningar synes sålunda numera icke utgå.

Länsstyrelsen i Uppsala län har uttalat att det för länsstyrelsen skulle ha varit mest tilltalande, om länsstyrelsen redan nu hade kunnat tillstyrka avgifternas avskrivning. Innan den av riksdagen ifrågasatta utredningen bli-

vit slutförd, syntes avgifterna dock ej böra avföras, då dessa kunde vara bevismedel till styrkande av kronans rätt till gruvskogarna.

I vissa yttranden har dock ifrågasatts huruvida icke avgifterna kunde avskrivas utan att man avvaktade nämnda utredning.

Domänstyrelsen har sålunda framhållit att då avgifterna — i motsats till vad som gällde beträffande rekognitionsavgiften — hade karaktären av skatt och sålunda vore av offentligrättslig natur, syntes en eventuell avveckling av desamma icke kunna påverka rättsläget med avseende å gruvskogarna och därmed möjligheterna att förverkliga det av 1943 års riksdag uttalade önskemålet. Riksdagens ställningstagande utgjorde följaktligen icke tillräckligt skäl för ett uppskjutande av de åtgärder, som i övrigt ansåges påkallade beträffande ifrågavarande avgifter.

Kommerskollegium har uttalat att avgifterna med hänsyn till sin ringa betydelse icke torde kunna påverka en framtida uppgörelse angående gruvskogarna. Det kunde särskilt vara anledning fråga sig om avgifterna ens täckte kostnaderna för uppbörd och redovisning av desamma. Kollegium vore sålunda för sin del närmast benäget att förordna deras slopande utan hinder av den begärda utredningen angående gruvskogarna.

Överståthållarämbetet, som under hand inhämtat att en utredning icke vore att förvänta inom den närmaste tiden, har förordnat, att åtgärder vidtoges för att snarast avveckla ifrågavarande avgifter.

Det av utredningsmannen, under förutsättning av avgifternas bibehållande tills vidare, framlagda förslaget till omläggning av redovisningen av desamma har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *kommerskollegium* samt *flertalet av de hörda länsstyrelserna*.

Kammarkollegiet, riksräkenskapsverket, domänstyrelsen samt *länsstyrelsen i Uppsala län* ha däremot avstyrkt förslaget i denna del. *Riksräkenskapsverket* har sålunda anfört.

Utredningsmannens förslag att avgifternas redovisning skulle överflyttas från länsstyrelserna till domänstyrelsen kan ämbetsverket icke biträda. Såvitt ämbetsverket kunnat utröna, påföras ifrågavarande bevillningsavgifter endast i sammanlagt 15 å 20 poster, varför uppbörden och redovisningen i och för sig icke kan vara betungande för länsstyrelserna. Då avgifterna enligt ämbetsverkets uppfattning närmast ha karaktär av skatt, synes det naturligare, att länsstyrelserna handhava uppbörden och redovisningen än att dessa bestyr överflyttas på domänstyrelsen. Anledning synes vidare saknas att företaga en omläggning av redovisningen nu, då fråga är om avgifternas avskaffande.

Departementschefen.

Bestämmelserna angående bevillningsavgift för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar torde få anses föråldrade och illa anpassade efter nutida förhållanden. Avgifterna utgå med så ringa belopp att de ekonomiskt sakna praktisk betydelse för såväl statsverket som de avgiftsskyldiga. Någon höjning av avgifterna torde icke böra ifrågakomma.

Avgiften för skogsfång uppgår för närvarande till cirka 850 kronor per år; någon avgift för kolningsfrihet torde, som kammarkollegiet framhållit, över huvud icke numera utgå. Jag delar den av utredningsmannen samt remissmyndigheterna framförda principiella uppfattningen att det i och för sig får anses vara mest rationellt att avskryva avgifterna för framtiden.

Utredningsmannen har emellertid — närmast såvitt gäller skogsfångsbevillningen — erinrat om att riksdagen i en den 15 juni 1943 dagtecknad skrivelse, nr 306, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avtal rörande gruvskogarna i riket hemställt, att Kungl. Maj:t måtte låta företaga utredning rörande möjligheterna att i kronans hand återföra vederbörande nyttjanderättshavares rätt till ifrågavarande skogar samt för riksdagen framlägga det förslag i ämnet, som kunde föranledas av nämnda utredning. Den av riksdagen begärda utredningen har emellertid ännu icke kunnat påbörjas. I detta läge har utredningsmannen icke ansett sig böra föreslå ifrågavarande bevillningsavgifters omedelbara avskrivning utan har i promemorian förordat att man borde avvakta utredningens resultat.

I remissyttrandena ha uttalats olika uppfattningar rörande lämpligheten av att omedelbart avskryva skogsfångsbevillningen. Avgörande för remissmyndigheternas ståndpunktstagande härvidlag torde i främsta rummet ha varit frågan, huruvida skogsfångsbevillningen kunde förväntas bli av betydelse vid kommande förhandlingar med skogsinnehavarna rörande återförande av skogarna till kronans fria disposition. I anledning härav vill jag framhålla att innehavare av gruvskog är skyldig utgiva dels rekognitionsavgift, dels bevillningsavgift. Rekognitionsavgiften är till sin natur en nyttjanderättsavgift under det att bevillningsavgiften har karaktären av skatt. Ehuru kronans äganderätt till gruvskogarna torde vara obestridd synes emellertid icke nu böra ifrågakomma att föreslå rekognitionsavgiftens avskrivande, då densamma såsom en civilrättslig avgift synes böra beaktas vid en framtida uppgörelse med nyttjanderättshavarna. Avgiften markerar därjämte kronans äganderätt till ifrågavarande skogar. En eventuell avskrivning av bevillningsavgiften torde däremot på intet sätt kunna påverka rättsläget med avseende å gruvskogarna och därmed möjligheterna att förverkliga det av 1943 års riksdag uttalade önskemålet. Jag har under hand införskaffat uttalande från kammarkollegiet — som i sitt remissutlåtande utgått från att såväl bevillningsavgiften som rekognitionsavgiften i förekommande fall samtidigt skulle avskryvas — att kollegiet biträder den uppfattning åt vilken jag nu givit uttryck.

Ur statsfinansiella synpunkter saknas anledning att motsätta sig avgiftens avskrivning.

Vad vidare beträffar bevillningsavgiften för kolningsfrihet på härads- eller sockenallmänningar torde, som jag tidigare anfört, någon dylik avgift över huvud icke numera utgå. Några skäl för bibehållande av bestämmelserna i denna del torde icke förefinnas.

I enlighet med vad jag sålunda anfört förordar jag, att bestämmelserna i 1908 års förordning angående bevillningsavgift för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar skola upphävas.

III. Bevillningsavgift av vissa handlande och handelsexpediter (handelsresande).

Gällande rätt.

Jämlikt 3 § 1908 års förordning skall utlänning eller sådan i utlandet bosatt svensk undersåte, som icke har att under året erlægga kommunal inkomstskatt, då han reser omkring i landet och för egen räkning eller såsom utskickad för annars räkning till inledande av handel, med eller utan varuprov bjuder ut eller sluter handel om utländska varor att framdeles från utlandet levereras, vid ankomsten till riket till närmaste magistrat avlämna skriftlig uppgift, huru länge han ämnar här kvarstanna. För rättigheten att idka dylik handel skall han därvid förskottsvis erlægga en avgift av etthundra kronor för den första tidrymden av trettio på varandra följande dagar, räknade från och med den dag avgiften erlägges, evad han vill under hela denna tidrymd eller blott en del därav begagna sig av rättigheten. Om verksamheten utan avbrott fortsättes utöver de första trettio dagarna, skall han erlægga femtio kronor för varje i omedelbar anslutning därtill kommande tidrymd av femton dagar. Avgifterna skola inbetalas till magistraten inom det län, där han vid betalningstiden uppehåller sig. Kvitton å erlagda avgifter meddelas å särskilda tryckta blanketter, s. k. handelspass. Den utlänning eller med utlänning likställd svenske undersåte, som utbjuder eller sluter handel om utländska varor, skall å den ort, varest han först utövar sin verksamhet i landet, innan handel därstädes inledes, i stad inför borgmästare, stadsfiskal eller poliskommissarie eller ock å polisvaktkontor samt å landet inför vederbörande landsfiskal eller ordförande i socknens kommunalnämnd styrka, att han behörigen erlagt den stadgade avgiften, och skall bevis om sådan anmälan på begäran meddelas; åliggande det handlanden eller handelsexpediten att på anfordran uppvisa kvitton å erlagd avgift. Beträdes någon, som antingen ej erlagt avgift eller ock underlåtit att före handelns inledande hos vederbörande myndighet förete bevis om avgiftens erläggande med att idka sådan handel, straffas han med böter från och med etthundra till och med femhundra kronor.

Där i fråga om avgiften andra grunder än de nyss nämnda finnas böra gälla i förhållande till viss främmande stat, ankommer det på Kungl. Maj:tt att utfärda i anledning därav erforderliga föreskrifter. Sådana föreskrifter, som avse lägre avgifter, gälla beträffande ett flertal stater enligt kungörelsen den 15 juni 1935 med särskilda grunder i fråga om utgörande i vissa fall av bevillningsavgift enligt 3 § förenämnda förordning.

Utredningsmannen.

Beträffande bakgrunden till de nuvarande bestämmelserna om bevillningsavgift av vissa handlande och handelsexpediter (handelsresande) har i promemorian anförts följande.

I bevillningsförordningarna t. o. m. år 1830 omnämnas icke utländska handlande, som försälja varor efter prov. Där stadgas att »judar och italie-nare, som med särskilt tillstånd resa omkring i landet och avyttra nipper eller idka diversehandel» böra erlägga viss avgift.

I 1835 års bevillningsförordning ändrades stadgandet så att »judar och utlänningar, som resa omkring i landet och efter eller utan medhavande prov för egen räkning eller såsom utskickade för andra utbjuda eller sluta handel om utländska varor eller eljest driva handel» skulle erlägga viss avgift.

I 1841 års bevillningsförordning uteslötes orden »driva handel» varigenom man ville undanröja den missuppfattningen, att utlänning, som erlagt stad-gad bevillningsavgift som resande för handel med utländska varor, vore berättigad att utan bevillning kringföra varor i landet och därmed driva verklig handel.

Skillnaden mellan verklig handelsrörelse samt handlandes och handels-expediters kringresande i landet för att bjuda ut eller sluta avtal om sådana varor som skulle från utlandet införas ansågs böra komma till klarare uttryck, för att bevillningsförordningens bestämmelser om skyldighet att er-lägga bevillning för vardera verksamheten skulle varda tillämpade. På grund härav ändrades näringsfrihetsförordningen genom förordningen den 20 juni 1879 med bestämmelser om behörighet för utlänning att driva handel i riket. Samtidigt utsträcktes avgiftsplikten att omfatta även i utlandet bosatta svenska undersåtar i syfte att förhindra, att bestämmelserna skulle kringgås genom anlåtande av i utlandet bosatta svenska undersåtar som handelsresan-de och handelsexpediter.

I samband med den tid efter annan ändrade skattelagstiftningen hava be-stämmelserna sedermera undergått en del redaktionella ändringar, innan författningen erhållit sin nuvarande utformning.

Före förordningens tillkomst framkommo tid efter annan yrkanden om höjning av avgiften för handelsresandenas och handelsexpediternas verk-samhet, enär avgiften ansågs vara alltför låg, jämfört med skatten för mot-svarande inkomster av här i riket beskattade inkomstkällor. Från auktorita-tivt håll ifrågasattes dock under lagstiftningsarbetet, om försäljning under utbud här i riket genom utländska handelsresande eller handelsexpediter av varor, som skulle från utlandet införas, vore att betrakta som beskattnings-bar inkomstkälla.

Utredningsmannen har framhållit att den sammanlagda bevillningsav-giften av vissa handelsresande under budgetåren 1938/39 (sista året före andra världskriget), 1945/46, 1946/47 samt 1947/48 uppgått till följande be-lopp nämligen 182 600, 19 555, 25 335 respektive 16 300 kronor. Avgiftens fortgående tillbakagång tydde på att verksamheten alltmera förlorat i be-tydelse.

I promemorian har vidare uttalats, att man hade gjort gällande, att av-giften -- som icke vore av allmän skatts natur utan en licensavgift, som uttoges för rätt att utöva viss verksamhet -- vore erforderlig som kontroll över utländska handelsresande i riket och för att förhindra utbud och för-säljning av utländska mindervärdiga varor under illojal konkurrens från utlandet. Någon kontroll över att alla avgiftspliktiga fullgjorde sin betal-ningsskyldighet existerade dock icke och avgiften utginge med alltför lågt belopp för att verka återhållande på illojal konkurrens. Det torde vara

utom all fråga att avgiften åtminstone med nuvarande konstruktion icke kunde anses vara effektiv för de syften man sålunda önskat främja. Det skulle alstra berättigat missnöje hos utövarna av lojal verksamhet om avgiften höjdes för att förhindra illojal konkurrens, som undantagsvis kunde förekomma å något håll. Andra utvägar borde väljas för att komma till rätta med sådana utslag av osunda affärsförhållanden. Ur statsfinansiell synpunkt saknade avgiften med nuvarande storlek praktisk betydelse. Korporationer, som tidigare stött framställningar till statsmakterna om skärpt kontroll över utländska handelsresandes verksamhet, ägnade numera frågan föga uppmärksamhet, sedan den mera betydelsefulla varuförsäljningen mellan olika länder omlagts och systemet med fasta handelsagenter vunnit vidsträcktare tillämpning.

Utredningsmannen har understrukt att av 6 och 16 §§ statsskatteförordningen och 53 och 68 §§ kommunalskattelagen framginge, att svensk eller utländsk handelsresande, som vore bosatt här i riket eller som stadigvarande vistades härstädes utan att vara här bosatt, vore skattskyldig för hela sin inkomst av verksamhet genom utbud för försäljning här i riket av varor, som skulle från utlandet införas — oavsett skyldigheten att erlægga bevillningsavgift — medan den som ej vore här i riket bosatt och icke heller här stadigvarande vistades endast hade att erlægga den mycket måttliga fixerade bevillningsavgiften för enahanda verksamhet. Det vore, har vidare framhållits, endast i de nordiska länderna, som utländska handelsresande vore pliktiga erlægga bevillningsavgifter för sin verksamhet. För förbindelserna med andra länder, där bevillningsavgifter icke uttoges, hade skyldigheten att erlægga sådan avgift alstrat en lättförklarlig irritation. Sålunda hade från ett land, som eljest ej pålade avgifter för utländska handelsresandes verksamhet, ställts i utsikt att göra undantag för Sverige och uttaga avgifter för svenska handelsresande. Från ett par länder föreläge för närvarande framställningar, att handelsresande från dessa länder måtte befrias från skyldigheten att erlægga bevillningsavgifter i Sverige. Utredningsmannen har här om anført följande.

Från Schweiz och Holland föreligga framställningar, att handelsresande från dessa länder måtte befrias från skyldigheten att erlægga bevillningsavgifter i Sverige. Över dessa framställningar, som ännu icke varit föremål för slutlig prövning, har kommerskollegium avgivit utlåtande till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet. Kollegium har i princip uttalat sig för bevillningsavgiftens fullständiga slopande och huvudsakligen anført följande. Utländska handelsresande och handelsexpediter borde under utövning av sin verksamhet ej underkastas mer ingående kontroll än den som utövas mot utlänningar, tillhörande andra yrkesgrupper. I den mån utländska handelsresandes verksamhet vore av betydelse för utvidgning och stärkande av handelsförbindelserna med andra länder innebure avgiften en inadvartens, då ju stora kostnader pläga nedläggas på att uppmuntra de mellanfolkliga handelsförbindelserna. Som skäl för slopande av avgiften för de schweiziska och holländska handelsresandenas del hade i framställningarna anförts, att dylika avgifter icke uttagas av svenska handelsresande, som besöka Schweiz eller Holland. Då emellertid sådana avgifter över huvud taget

icke uttagas i andra länder än de skandinaviska, skulle detta skäl motivera, att endast handelsresande från sistnämnda länder betungades med dessa avgifter, och att avgiften i övrigt slopades. Även om man såge bort från övriga skäl, som enligt kollegiums mening motiverade ett fullständigt slopande av avgiften, ansåge kollegium, att det knappast kunde vara lämpligt att lägga denna avgift på handelsresande från vissa länder men undantaga andra länders handelsresande från avgiftens erläggande.

Utredningsmannen har slutligen anfört att avgiftens nuvarande konstruktion vore behäftad med väsentliga brister; det vore emellertid skäligen ändamålslost att verkställa en undersökning rörande tekniska förändringar av avgiften såsom pålaga, då ingenting av betydelse syntes kunna andragas för avgiftens bibehållande, medan vägande skäl talade för dess slopande. Bestämmelserna om skyldighet för handelsresande att erlægga nu ifrågavarande avgift borde upphävas. Utredningsmannen har för detta fall ansett sig kunna utgå från att överenskommelse skulle kunna åvägabringas om befrielse för svenska handelsresande från i övriga nordiska länder utgående bevillningsavgift för verksamhet, varom nu vore fråga.

Remissyttranden.

Utredningsmannens förslag att upphäva bestämmelserna om skyldighet för vissa handelsresande att erlægga bevillningsavgift har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga de myndigheter som uttalat sig över förslaget i denna del nämligen, *riksräkenskapsverket, kommerskollegium, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län samt näringsrättsutredningen.*

Kommerskollegium har sålunda uttalat att de organisationer, som yttrat sig till kollegium i denna fråga — nämligen handelskamrarna i Stockholm, Norrköping, Jönköping, Malmö, Göteborg och Gävle, exportföreningen, grossistförbundet, handelsagenternas förening samt fullmäktige för svenska handelsresandeföreningar — samtliga hade förordat ett slopande av ifrågavarande avgifter. Kollegium hade redan tidigare vid flera tillfällen i princip uttalat sig för fullständigt slopande av de bevillningsavgifter, som för närvarande erlades av utländska handelsresande. Bl. a. hade kollegium därvid i likhet med utredningsmannen särskilt framhållit, att dessa avgifter inte fyllde någon funktion med avseende å kontrollen av handelsresandena och att de utgjorde ett onaturligt hinder för de kommersiella förbindelserna med andra länder. Kollegium hade sålunda framhållit, att det syntes som en inadvartens att avgiftsbelägga utländska handelsresande, som representerade en för landet mycket väsentlig sida av dessa förbindelser, medan man samtidigt nedlade kostnader på att stimulera och uppmuntra handelsförbindelserna med andra länder. Kollegium ville sålunda för sin del biträda utredningsmannens förslag beträffande dessa avgifter.

Näringsrättsutredningen har anfört.

Den särskilda bevilningsavgiften för vissa utländska handlande och handelsexpediter torde ursprungligen ha tillkommit för att i fråga om utländska handelsresande, som blott en kortare tid vistades i landet, få bevilningsplikten ersatt med en fast avgift. Skyldigheten att erlægga inkomstbevilning utbyttes alltså för deras del av tekniska skäl mot en avgift, vars storlek var beroende på hur lång tid handelsresandens uppehåll varade. Anordningen innebar allenast en förenkling i uppbördsförfarandet gentemot en viss grupp bevilningspliktiga. Sedan numera skattskyldigheten till stat och kommun på sätt utredningsmannen påpekat lagts efter andra riktlinjer, har avgiften i fråga förlorat sin natur av skatt och utgör i realiteten en licensavgift, som utgår för rätten att idka viss verksamhet.

Uttagande av en särskild avgift av utländska handelsresande är en för de skandinaviska länderna egenartad företeelse. Det är därför ganska naturligt, att den ej sällan väckt en viss irritation i våra handelspolitiska mellanhavanden med främmande länder. Redan vid förhandlingarna om den franska handelstraktaten 1865 väckte förekomsten av denna avgift, vartill motsvarighet saknades i Frankrike, opposition från de franska underhandlarnas sida, och Frankrike förbehöll sig i 15 art. av traktaten rätt att ålägga svenska handelsresande vid deras vistelse i Frankrike motsvarande avgiftsplikt. Enahanda föreskrifter intogs i 1881 års ännu gällande handelstraktat med Frankrike (17 art.). Såsom påtryckningsmedel för att framtvunga en sänkning av de svenska avgifterna begagnade sig Frankrike i början av 1880-talet av berörda rätt, vilket också föranledde att avgifterna i Sverige nedsattes. Även sedermera har vid olika tillfällen den egenartade svenska beskattningen av utländska handelsresande bragts på tal vid våra traktatförhandlingar, bl. a. vid de svensk-engelska förhandlingarna i början av 1930-talet, då även en viss lindring genomdrevs, i det att från avgiftsplikten uttryckligen undantogs personer i chefs- och liknande ställning i vederbörande utländska företag. (2 § i KK 30 juni 1933, nr 463; sedermera ersatt med KK 15 juni 1935 nr 309).

Såsom av utredningen framgår föreligga även nu framställningar från vissa staters sida om befrielse från avgiftsplikten för handelsresande från ifrågavarande länder.

Såsom utredningsmannen påpekat, saknar avgiften i fråga numera statsfinansiellt praktiskt taget betydelse. Ur intern näringspolitisk synpunkt finnes ej heller anledning att påyrka avgiftens bibehållande. Även om ett borttagande av avgiften i fråga skulle något öka frekvensen av utländska handelsresandes besök, kan därav knappast befaras någon menlig inverkan för det svenska näringslivet. Och ur synpunkten av ett främjande av det internationella varuutbytet och ett borttagande av onödiga hinder för den mellanfolkliga handeln bör åtgärden att avskaffa avgiften hälsas med tillfredsställelse.

Näringsrättsutredningen vill under återopande av det anförda tillstyrka förslaget genomförande i berörda del.

Länsstyrelsen i Uppsala län har uttalat att de utländska handelsresandena själva — oavsett att avgiften av utredningsmannen rubricerades såsom en licensavgift — uppfattade avgiften såsom skatt å av dem här i riket bedrivna verksamhet. De antogo, att deras sålunda förvärvade inkomst dubbelbeskattades, dels här, dels i hemlandet, vilket självfallet vore ägnat att väcka irritation, så mycket mera som dylika avgifter icke avkrävdes svenska handelsagenter för liknande verksamhet utomlands, om man undantog Norge och Danmark. Då avgifterna för övrigt genom sin obetydlighet saknade

nämnvärd betydelse för budgeten, liksom nyttan av desamma, bl. a. för motverkande av illojal konkurrens, kunde dragas i tvivelsmål, funne länsstyrelsen, jämväl med hänsyn till önskvärdheten av reciprocitet staterna emellan, att avgifterna utan större olägenhet kunde avskaffas. Länsstyrelsen biträdde därför utan tvekan utredningsmannens förslag om deras avskrivning.

Riksräkenskapsverket har i likhet med utredningsmannen utgått ifrån att — därest avgiften slopas i Sverige — överenskommelse skulle kunna träffas om befrielse i övriga nordiska länder för svenska handelsresande från bevillningsavgift för här avsedd verksamhet. *Kommerskollegium* samt *överståthållarämbetet* ha anfört liknande synpunkter.

Departementschefen.

Av vad utredningsmannen samt remissmyndigheterna anfört framgår, att ifrågakvarande avgiftsskyldighet för utländska handelsresande numera icke har någon funktion att fylla. Det har även framhållits att avgiften icke sällan väckt en viss irritation i våra handelspolitiska mellanhavanden med främmande länder. Sålunda hade framställningar gjorts från vissa stater, vilka icke själva hade någon motsvarande avgift, om befrielse från avgiftsplikten för handelsresande från nämnda länder. Ur synpunkten av ett främjande av det internationella varuutbytet och ett borttagande av onödiga hinder för den mellanfolkliga handeln vore jämväl ett avskaffande av avgiften att hälsa med tillfredsställelse.

Utredningsmannens förslag om avgiftens slopande har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga de remissmyndigheter som uttalat sig i denna del. Jag ansluter mig till uppfattningen att berörda avgift nu bör avskaffas samt förordar i enlighet härmed ett upphävande av de i 1908 års förordning införda bestämmelserna angående bevillningsavgift av vissa handlande och handelsexpediter.

Jag vill i detta sammanhang nämna att jag genom utrikesdepartementets förmedling tillskrivit vederbörande myndigheter i de nordiska länderna i syfte att erhålla befrielse för svenska handelsresande från i nämnda stater utgående avgifter av motsvarande slag.

Med hänsyn till vissa förberedande förhandlingar med främmande makter anser jag det vara önskvärt att frågan om upphävandet av avgiftsskyldigheten erhåller sin lösning redan vid innevarande års riksdag.

IV. Bevillningsavgift för vissa offentliga föreställningar (s. k. artistskatt).

Gällande rätt.

Föreskrifterna angående skyldighet att erlægga bevillningsavgift för deltagande i offentlig föreställning (s. k. artistskatt) återfinnas huvudsakligen i 4 § (1—14 mom.) av 1908 års förordning, varvid främst i 1—3 mom. lämnas de materiella bestämmelserna angående avgiftsplikt och avgiftens stor-

lek. I förordningens 5 och 6 §§ lämnas vidare föreskrifter i fråga om debitering, uppbörd, redovisning m. m.; dessa sistnämnda paragrafer avse jämväl de bevillningsavgifter, som utgå dels för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet, dels av vissa handelsresande och vilka avgifters upphävande jag tidigare förordat.

I vad gäller skyldigheten att erlägga artistskatt gälla olika föreskrifter för artister, som giva föreställning (1 mom.) och artister, som medverka vid föreställning (2 mom.). Som en i skattehänseende tredje grupp utbrytas slutligen sådana artister, vilka driva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära allenast frivillig avgift (3 mom.). Frihet från erläggande av artistskatt åtnjutes, dels för amatöridrottsmän vid deltagande i idrottstävlingar, dels då Kungl. Maj:t till följd av särskilda omständigheter för visst fall medgivit detta (10 mom.). Vad i paragrafen stadgas om utlännings äger ock tillämpning å i utlandet bosatt svensk undersåte (11 mom.) men däremot icke å här i riket bosatt utlännings, som i vederbörlig ordning förvärvat lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande (14 mom.).

Enligt 1 mom. skall utlännings, som här i riket giver offentlig föreställning eller tillställning av vad slag det vara må, vare sig mot inträdesavgift eller mot avgift, som eljest på ett eller annat sätt fordras, uppbäres eller mottages, härför utgöra särskild bevillningsavgift med fem procent av bruttoinkomsten. Denna bevillningsavgift skall utgå: a) vid konsert, opera- eller annan musikalisk, dramatisk eller litterär föreställning, cirkus- eller varietéföreställning, så ock vid annan med någon av de nu nämnda jämförlig föreställning ävensom vid bal, maskerad eller annan dylik tillställning, då bruttoinkomsten kan antagas komma att överstiga femhundra kronor, efter den verkliga bruttoinkomsten, dock alltid med minst tio kronor, samt då bruttoinkomsten kan antagas icke komma att överstiga femhundra kronor, efter beräknad bruttoinkomst, med lägst tio och högst tjugufem kronor; b) för anställande eller anordnande av karusell- eller annan konståkning, mål- skjutning, ringkastning eller kraftprov samt för förevisande av människor, djur, naturalier eller andra föremål eller av panorama, biografbilder, vaxkabinett, optiska eller mekaniska konststycken eller vid annan med de nu nämnda jämförlig tillställning, som icke är att hänföra under a), efter beräknad bruttoinkomst, med lägst fem och högst femtio kronor för varje dag, sådan föreställning eller förevisning äger rum.

Jämlikt 2 mom. skall utlännings, som medverkar vid av svensk eller utlännings given offentlig föreställning, offentligt utförande av musik, såsom kafékoncert och dylikt, eller vid annan offentlig tillställning, oavsett huruvida inträdes- eller annan avgift därvid uppbäres eller tillställningen är avgiftsfri, erlägga särskild bevillningsavgift med tio procent av den inkomst, som på grund av hans medverkan tillflyter honom, vare sig denna inkomst utgöres av i penningar bestämd ersättning, naturaförmåner eller andel av inkomsten å tillställning. Avgiften skall i varje fall utgå med minst femtio

öre för varje dag, medverkan lämnas av utlänning eller ersättning till honom beräknas. För avgiftens erläggande svarar tillställningens anordnare.

Bevillningsavgift enligt 1 eller 2 mom. skall icke utgå av artister som skola erlägga avgift enligt 3 mom. nämligen, utländska positivspelare, musikanter, förevisare av djur eller annat, akrobater och dylika, vilka driva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära allenast frivillig avgift. För rättigheten att utöva sådan verksamhet skall för varje person erläggas särskild bevillningsavgift med femton kronor för varje kalendermånad; och utgår denna bevillningsavgift med nämnda belopp, även om under samma månad uppträdande äger rum å olika orter.

Enligt 4 mom. skall ansökning om tillstånd till offentligt uppträdande göras enligt föreskrifter, som av Kungl. Maj:t utfärdas, och innehåller momentet tillika uppgift om vad dylik ansökning skall innehålla. Här ifrågasvarande föreskrifter ha av Kungl. Maj:t meddelats i kungörelsen den 31 december 1913 angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk undersåte att här i riket giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka. I kungörelsen stadgas, bland annat, att utlänningar och i utlandet bosatta svenska undersåtar endast efter tillstånd av polismyndighet äro berättigade att här i riket giva offentliga föreställningar. För utlänning, som är här i riket bosatt och som ställt säkerhet för utskylder till stat och kommun under tre år, är sådant tillstånd däremot icke erforderligt utan för honom gäller vad som är stadgat för här i landet bosatt svensk undersåte. I ordningsstadgan för rikets städer liksom i kungörelsen den 10 juni 1932 angående tillämpning för riket i dess helhet av vissa bestämmelser i ordningsstadgan föreskrives anmälningsskyldighet för här i riket bosatt svensk undersåte, som vill giva offentlig föreställning: därvid erfordras för vissa fall tillstånd av polismyndigheten.

Vidare lämnas i paragrafen föreskrifter angående avgiftens fastställande (5 mom.), kontroll av bruttoinkomst vid offentlig föreställning (6—8 mom.) och avgiftens inbetalning (9 mom.); i 5 mom. föreskrives sålunda bland annat att därest i ersättning åt utlänning som avses i 2 mom. ingå naturaförmåner skola dessa vid bevillningsavgiftens bestämmande uppskattas till skäligt belopp i penningar varvid, om högre värde ej är angivet, kost och bostad skall upptagas till vardera en krona för dag. Av avgift enligt 1 och 2 mom. skola fyra tiondelar tillfalla kronan och sex tiondelar den kommun, inom vilken föreställning givits; avgift enligt 3 mom. tillfaller odelad kronan (12 mom.).

Utredningsmannen.

I promemorian har inledningsvis framhållits att spörsmålet om främmande artisters beskattning för inkomst av offentliga föreställningar utgjorde en del av problemet om utlänningars och i utlandet bosatta svenskars beskattning, och att det därför icke slutgiltigt kunde lösas utan att prövas i samband med utlänningars beskattning över huvud taget. Utredningsmannens uppdrag omfattade icke att verkställa någon utredning om behovet av

ändringar i skattelagstiftningen, men de svenska artisternas naturliga missnöje över att deras beskattning vore hårdare än främmande artisters gäva anledning beröra vissa brister i skattelagarna och beskattningsväsendet. Beskattningsväsendet saknade sålunda enligt utredningsmannen konstitutiva former för samarbete emellan beskattningsmyndigheterna och de myndigheter, som ombesörjde kontroll över utlänningar, som vistades här i riket; kontrollen över utlänningarnas rörelseverksamhet innebure intet bedömande av verksamheten ur beskattningssynpunkt. Ej heller inrymde vårt beskattningsväsendes organisation möjligheter till undersökning och utredning i frågor om beskattning av verksamhet, som utövades under tillfällig vistelse här i riket särskilt under senare halvåret, då något taxeringsarbete av taxeringsnämnderna ej fortginge och möjlighet därför saknades till önskvärd nödig personlig kontakt med de skattskyldiga, som kanske lämnat landet. En genomgripande omläggning av beskattningsväsendet för utlänningars beskattning vore av nöden.

Utredningsmannen har vidare anført.

Artistskatten är ett komplement till inkomstbeskattningen och utgår som källskatt och slutlig skatt för främmande artisters inkomst av offentliga föreställningar. Genom undantagsbestämmelsen i 7 § statsskatteförordningen och 54 § kommunalskattelagen befrias den, som erlagt bevillningsavgift enligt förordningens bestämmelser från skatteplikt för inkomst av de offentliga föreställningar, bevillningsavgiften avser att träffa. Detta innebär, att inkomsten skulle varit föremål för beskattning, därest undantagsbestämmelserna icke funnits.

Statsmakternas direktiv för artistskattens utformning har städse inneburit, att främmande artister skola beskattas *åtminstone* lika högt som svenska artister men ej så högt, att beskattningen verkar hindrande för kulturellt mera värdefulla artistframträdanden. Med vårt tunga skattetryck, som under senare år avsevärt höjts särskilt för högre inkomsttagare, och då artistskatten under tiden lämnats oförändrad, har detta direktiv blivit skäligen verklighetsfrämmande. Artistskatten är så låg, att främmande artister numera ej önska begagna sig av författningarnas möjlighet att erhålla befrielse från att utgöra bevillningsavgift för inkomst av offentliga föreställningar under villkor att i stället erlægga inkomstskatt till stat och kommun för samma inkomst.

Uppbördsresultatet för artistskatten, uppdelat efter verksamhet, som omförmåles i mom. 1—3, visar följande belopp för nedannämnda budgetår.

	M o m. 1		M o m. 2		M o m. 3
	kronan	kommunen	kronan	kommunen	
	(med delbelopp för Stockholms stad)				
1938/39	1 951: 15	2 936: 76	86 014: 15	128 277: 68	2 009: —
(—)	—	—	27 948: 17	41 297: 29	—)
1945/46	812: 41	1 218: 61	105 231: 64	157 226: 98	1 005: —
(—)	—	—	39 045: 15	58 281: 40	—)
1946/47	912: 52	1 368: 78	124 558: 75	184 745: 25	514: —
(—)	—	—	41 316: 06	61 059: 91	—)
1947/48	426: 16	639: 66	179 112: 87	264 368: 88	315: —
(—)	—	—	58 475: 66	86 198: 69	—)

Beträffande de i 4 § 3 mom. omnämnda föreställningarna under bar himmel mot frivillig ersättning har utredningsmannen uttalat, att härför utgående bevillningsavgift uppginge till så ringa belopp att den saknade betydelse som statlig inkomstkälla. Avgiften hade redan från början tillkommit mera i ordningens intresse än ur beskattningssynpunkt och med nuvarande penningvärde vore den låga avgiften icke heller av betydelse för de skattskyldiga själva. Avgiften borde icke vidare utgå.

I fråga om beskattningen av de artister, som för närvarande erläggas artistskatt enligt 1 eller 2 mom. i förordningen, har utredningsmannen föreslagit olika regler beroende på huruvida vederbörande är här i riket bosatt eller icke.

Beträffande utländska artister, bosatta i riket, har i promemorian sålunda erinrats om att utlänning, som vore här bosatt, vore skattskyldig för all sin inkomst, dock att inkomst av offentliga föreställningar beskattades medelst artistskatt.

Det vore oegentligt att icke inkomster av nämnda föreställningar medräknades för här i riket bosatta utlänningar, när deras beskattningsbara inkomst uppskattades för progressiv beskattning, detta så mycket mer som enligt kungörelsen den 31 december 1913 skattekontroll vore anordnad, så att inkomst icke undginge beskattning. För utländska artister bosatta här i landet kunde och borde därför utan tidsutdräkt genomföras en beskattning, som vore likformig med beskattningen av i riket bosatta svenska artister. Utländska artister, bosatta här i riket, borde sålunda enligt utredningsmannen icke erläggas artistskatt utan i stället taxeras och beskattas för inkomst av offentliga föreställningar enligt allmänna skattelagarna, vare sig skattskyldig gäve eller medverkade vid sådan föreställning.

I fråga om beskattningen av utländska artister, icke bosatta i riket, har i promemorian understrukits att beskattningsorganisationen icke vore avpassad för beskattning av inkomst, som åtnjötes under utövande av förvärvsverksamhet under tillfällig vistelse här i riket av personer, som ej vore här bosatta. Man kunde därför icke undvika att uttaga källskatt och slutlig skatt i någon form som artistskatt för inkomster av offentliga föreställningar, som gäves här i riket av härstädes icke bosatta artister. Det vore emellertid önskvärt, att artistskatten konstruerades i överensstämmelse med grundprinciperna i skattelagstiftningen, så att nettoinkomsten uppskattades som beskattningsbar inkomst i stället för bruttoinkomsten och progressiv skatteskala tillämpades för beskattningen.

Utredningsmannen har funnit ofrånkomligt att även framgent vid beskattningen göra åtskillnad mellan artister, som själva giva offentliga föreställningar här i riket, och artister som medverka vid sådana föreställningar. I promemorian har sålunda uttalats att svårigheterna att tillämpa nyss nämnda grundprinciper vore särskilt stora beträffande artistskatt, som enligt 1 mom. utginge för artister, som gäve offentliga föreställningar. Någon

överblick över omkostnadernas storlek för att bestämma nettoinkomsten av en föreställning vore ofta icke möjlig. Man vore därför nödsakad beräkna skatten med procent å bruttoinkomsten. Progressiv skatteskala kunde under sådana förhållanden icke ifrågakomma. Den avgift, som utginge, vore numera i verkligheten sannolikt mera betungande än vid förordningens tillkomst, när omkostnadernas stegring måste antagas ha medfört lägre nettoinkomster även om bruttoinkomsterna vore lika för föreställningar nu och tidigare. I anslutning till det sagda har utredningsmannen förordat att den som gäve föreställning jämväl framgent borde utgiva artistskatt efter nu gällande bestämmelser eller med fem procent av bruttoinkomsten.

Beträffande artistskatt som enligt 2 mom. skall erläggas av artister som medverka vid offentliga föreställningar har i promemorian å andra sidan uttalats, att det icke syntes uteslutet, att beskattningsprinciperna om nettoinkomsten som beskattningsbar inkomst med progressiv skatteskala som grund för beskattningen kunde tillämpas. Utredningsmannen har sålunda förordat att här avsedda artister borde erlägga artistskatt med lägst fem, högst fyrtio procent av den skattskyldiges såsom dagarvode beräknade, beskattningsbara inkomst. I promemorian har härom närmare anförts följande.

Ärendenas natur betinga emellertid en snabb och enkel handläggning med summariskt förfaringssätt. Och för nettoinkomstens — den beskattningsbara inkomstens — uppskattning böra endast komma i fråga sådana avdrag, som kunna fastställas utan omständligt taxeringsförfarande. Som beskattningsbar inkomst synes sålunda böra anges bruttoinkomsten med utförda avdrag för kostnader för resor, för — möjligen maximerad — provision, som erlägges för förmedling av anställning, samt för direkta utgifter i samband med föreställning. Däremot må avdrag icke medges för anskaffande och avskrivning å tillbehör och rekvisita samt för ökade levnadskostnader på grund av kortvarigare vistelse å olika orter. En sådan konstruktion av den beskattningsbara inkomsten bör icke hindra, att artistskatten göres progressiv.

Främmande artisters gager uppgå understundom till högst avsevärda belopp. Under senaste budgetåret har sålunda i Stockholm gage utgått med 14 500 kronor för en enda föreställning och med 90 000 kronor för ett halvårsengagemang.

Avvägningen av skatteskolorna för bestämmande av artistskattens storlek är väl icke ekonomiskt helt betydelslös ur samhällssynpunkt, men en ändring av skattens konstruktion skulle främst åsyfta att åstadkomma ett jämnare skattetryck för inländska och främmande artister och för främmande artister inbördes. Skatteskalan för artistskatten läser böra ges lägre skattesatser än de, som gälla för progressionen enligt statsskatteförordningen, med hänsyn till det mera summariska förfarandet vid fastställandet av beskattningsbara inkomsten för artistskatten, och då artistskatten hänför sig till inkomster, som förvärvas under tillfällig vistelse här i riket under kortare tid.

Utredningsmannen föreslår 5 % som lägsta och 40 % som högsta skatteprocent å skattskyldigs beskattningsbara inkomst — beräknad som dagarvode — enligt följande skatteskala och gruppindelning:

Grupp 1	5 %	å bruttoinkomst intill 20 kr.					
»	2 10 %	»	»	fr. o. m.	20 kr.	intill	60 kr.
»	3 20 %	»	»	»	60	»	300 »
»	4 30 %	»	»	»	300	»	1 000 »
»	5 40 %	»	»	»	1 000	»	och däröver.

I promemorian har framhållits att de i förordningen föreskrivna värdena för kost och logi vore för låga för att kunna bibehållas. Förmånernas värde borde upptagas i förhållande till de medverkandes totalavlönning. I promemorian har föreslagits följande värden för de tidigare återgivna fem arvodesgrupperna nämligen, för kost 3, 10, 20, 25 respektive 30 kronor samt för logi 2, 5, 10, 15 respektive 20 kronor eller sålunda sammanlagt 5, 15, 30, 40 respektive 50 kronor.

Beträffande upp bö r d e n av artistskatten har utredningsmannen anfört följande.

Under strävandena att finna former för en förenkling av förfarandet för upp bö r d e n av artistskatten har utredningsmannen beaktat möjligheten att för upp bö r d e n av artistskatt för utlänningar, som giva föreställningar i riket, nyttja organisationen för upp bö r d e n av nöjesskatt enligt Kungl. förordningen om nöjesskatt den 21 december 1945. Härigenom skulle ett väsentligt förenklat upp bö r d e n s förfarande åvägabringas utan — till synes — större olägenheter. Då utredningsmannen ändock icke framlägger förslag härom, har här till bidragit den omständigheten, att utlänningar numera endast undantagsvis giva offentliga föreställningar här i riket, varför verkningarna av upp bö r d e n s omläggning skulle bli skäligen betydelselösa. I detta sammanhang må också åter framhållas, att utredningsmannen funnit översynen av förordningen endast kunna innebära ett provisoriskt undanröjande av förordningens mest påtagliga brister.

Förskottsbetalningen av artistskatten för främmande artister, som medverka vid offentliga föreställningar, erlättes i regel i samband med att vederbörande myndighet lämnar tillstånd för artist att uppträda. Uttalade önskemål om förenkling av sättet för inbetalning av skatt för artister, som medverka vid ett flertal föreställningar i en följd efter fastställd resplan inom större områden, skulle kunna tillmötesgå, om samma myndighet finge uppdraget att ombesörja upp bö r d e n för samtliga de planerade föreställningarna. Utredningsmannen föreslår utlänningskommissionen för detta uppdrag, därest ämbetsverket lämpligen kan övertaga bestyret efter ifrågasatt omorganisation. Efter behörig granskning överlämnar utlänningskommissionen skattebeloppen till vederbörande polisiära myndighet. Kan uppdraget ej lämnas utlänningskommissionen må Ö. Ä. ifrågasättas som upp bö r d e n s myndighet eller — efter den rättssökandes fria val — länsstyrelsen i något av de län, där föreställning skall givas enligt resplanen.

I fråga om k o n t r o l l e n över de skattskyldigas fullgörande av skatteplikten har utredningsmannen uttalat att kontrollen för närvarande finge anses vara effektiv under förutsättning att myndigheterna fullgjorde den tillsyn, vartill gällande bestämmelser beredde dem möjligheter. Kontrollförfarandet vore visserligen omständligt men medförde icke större olägenheter och torde dessutom bö ra tagas under omprövning vid den utredning om utlänningskontrollen över huvud taget, som för närvarande påginge.

I anslutning till sitt förslag att här i riket bosatta utländska artister skola beskattas enligt allmänna skattelagarna har utredningsmannen föreslagit sådan ändring av 1 § i 1913 års kungörelse, att här i riket bosatt utlänning bleve berättigad att utan ställande av uppördssäkerhet giva offentlig föreställning eller därvid medverka under samma villkor, som gällde för här i riket bosatt svensk undersåte.

I promemorian har slutligen — under förutsättning att artistskatten bleve progressiv — föreslagits sådan ändring av bestämmelserna om artistiskattens fördelning, att sex tiondelar skulle tillfalla kronan och fyra tiondelar den kommun, inom vilken föreställning givits.

Remissyttranden.

Utredningsmannens förslag att utländska artister, som ge föreställning under bar himmel mot allenast frivillig avgift, icke vidare skola erlägga artistskatt har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissmyndigheter som uttalat sig över förslaget i denna del nämligen, *arbetsmarknadsstyrelsen, kammarrätten, riksräkenskapsverket, kommerskollegium, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Örebro län samt 1949 års uppördssakkunniga.*

Länsstyrelsen i Uppsala län har sålunda uttalat att de utlänningar, vilka mot frivillig avgift under bar himmel gäve vissa offentliga föreställningar, icke vidare borde erlägga någon artistskatt. De inkomster, som genom avgifterna för dylika tillställningar tillfördes statskassan vore, som utredningen visat, försvinnande små, varför deras avskaffande icke hade någon som helst betydelse för statsverket. Flertalet av de utlänningar, som hittills haft att vidkännas avgifterna, hade mycket svag ekonomi, vadan befrielsen från avgifterna säkerligen för dem skulle kännas som en lättnad. I den mån de här vore bosatta torde de ock beskattas i vanlig ordning.

1949 års uppördssakkunniga ha ifrågasatt, huruvida möjligen tillståndsbevis till nu ifrågavarande föreställning borde beläggas med en mindre stämpelavgift.

Förslaget om att här i riket bosatta utländska artister icke skola erlägga artistskatt utan i stället taxeras och beskattas för inkomst av offentliga föreställningar enligt allmänna skattelagarna har i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissmyndigheter dock med undantag för länsstyrelserna i Malmöhus och Gävleborgs län som uttalat tveksamhet inför förslaget.

Kammarrätten har sålunda framhållit att grundsatsen om härstädes bosatt utländsk artists fulla likställighet i beskattningshänseende med svensk undersåte redan i princip vore knäsat, låt vara att likställigheten gjorts beroende av ställandet av utskyldsborgen, en prestation som de utländska artisterna med nuvarande höga skattetryck funnit med sin fördel förenligt att icke vidare fullgöra. Mot bakgrunden härav hade kammarrätten icke något

att erinra mot att generell likställighet i beskattningshänseende mellan härstädes bosatta främmande artister och svenska artister tillskapades.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har understrukit att artistskatten för närvarande vore så låg i förhållande till skatten vid inkomsttaxering, att det som regel vore betydligt förmånligare för en artist att erlægga artistskatt än inkomstskatt. Länsstyrelsen kunde även vitsorda att fall förekommit, där utlänningar, som sedan länge varit bosatta här i landet, till synes undvikit att förvärva lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande i avsikt att komma i åtnjutande av sådan skattefördel. Såsom utredningsmannen framhållit syntes det därför vara angeläget att den ursprungliga avsikten med artistskatten, nämligen att beskatta främmande artister åtminstone lika högt som inländska, snarast ånyo förverkligades.

I alldeles särskilt hög grad gällde detta här i riket bosatta utländska artister. Den av utredningsmannen föreslagna lösningen, att dessa i stället för artistskatt skulle erlægga inkomstskatt till stat och kommun vore lika enkel som naturlig och tillstyrktes helt av länsstyrelsen. Ett sådant arrangemang kunde icke förväntas föranleda några komplikationer och sedan källskatten införts vore någon skatteflykt icke att befara.

1949 års uppördssakkunniga ha anfört.

De sakkunniga finna utredningsmannens förslag, att här i riket bosatta utlänningar icke skola erlægga artistskatt utan beskattas i vanlig ordning för sin inkomst, innebära en nödvändig rättelse av nuvarande missförhållanden och tillstyrka därför förslaget. Visserligen kan en följd härav bli att en eller annan utlänning, vilken för närvarande erlägger en skatt om åtminstone 10 procent å sin inkomst, skulle kunna undgå att utgöra skatt. Flertalet här i riket bosatta utländska artister åtnjuta emellertid inkomst av tjänst och i sådana fall har arbetsgivaren att verkställa löneavdrag, där est arbetsinkomsten utgör den huvudsakliga inkomsten av tjänst. Utgör inkomsten bisyssla, torde även — om de sakkunnigas slutliga förslag genomföres — löneavdrag komma att ske. Det skulle således endast vara artister, vilka påföras preliminär B-skatt och som utflytta från riket innan skatten kunnat uttagas, som skulle kunna undgå skattebetalning. De sakkunniga anse icke denna omständighet böra hindra en sådan omläggning, som innebär att här i riket bosatta utländska artister behandlas på samma sätt som här i riket bosatta svenska artister.

Kommerskollegium har framhållit, att förslaget i denna del tillstyrkts av samtliga de organisationer som till kollegium yttrat sig angående artistskatten, nämligen Riksorganisationen av artistarbetsgivare, Musiketablissementens förening, Folkets parkers centralorganisation, Riksteatern, Teaterförbundet, Musikerförbundet och Tonkonstnärnsförbundet.

I vissa yttranden, vari utredningsmannens förslag sålunda i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran, har ifrågasatts, huruvida det kunde förväntas medföra mera avsevärda svårigheter att avgöra om en utländsk artist vore här i riket bosatt.

1949 års uppördssakkunniga ha uttalat att frågan om bosättningen finge bedömas enligt vad som gällde vid taxering. I regel borde detta icke vara

förenat med större svårigheter. Uppkomme tvekan kunde man utgå ifrån att den tillståndsgivande myndigheten sökte samråd, länsstyrelsen i landskansliet med taxeringsavdelningen på landskontoret samt magistrat eller polismästare (poliskammare) med den lokala skattemyndigheten i staden. Avskrift av meddelade beslut borde tillställas vederbörande lokala skattemyndighet. Särskilt gällde detta beslut, enligt vilka artistskatt ej skulle utgå. Dylika beslut borde tillställas den lokala skattemyndigheten å den ort, där utlänningen ansåges bosatt. *Länsstyrelsen i Värmlands län* har framhållit att fråga om bosättning här i riket torde uppkomma i ett ganska ringa antal fall, enär vederbörandes vistelse i riket oftast vore av kort varaktighet. I de fall, då vistelsen uppginge till tre månader och däröver, borde lämpligen taxeringsintendenten i tillståndsmyndighetens län under rättas om skattebeslutet för att kunna vidtaga de åtgärder, som framdeles i det särskilda fallet kunde finnas påkallade. Länsstyrelsen ifrågasatte, huruvida bestämmelse om sådan underrättelse borde av praktiska skäl lämnas.

Länsstyrelsen i Uppsala län — som understrukit att utredningsmannen icke berört frågan huru borde förfaras med de utländska artister, som vistades här stadigvarande — har framhållit, att allenast sådana artister borde undantagas från s. k. artistskatt, vilka med företeende av debetsedel å preliminärskatt för löpande år eller bevis om mantalsskrivning i viss kommun för samma år styrkte, att vederbörande hade fast bostad här i landet. Härmed vore ock utsagt, på vad sätt lämpligen borde förfaras, då yrkande om befrielse från avgiftspåföring framställdes från sådana utläningar, vilka uppgåve sig här stadigvarande vistas. Om ock i den mån de genom preliminär debetsedel eller intyg från lokal skattemyndighet kunde styrka, att de beskattades i annan ordning, borde deras yrkande kunna bifallas, i annat fall ej. Det låge nämligen i sakens natur, att, då myndigheterna måste träffa sina avgöranden i omedelbart samband med föreställningarnas anordnande, handläggningen av avgiftspåföringen måste ske genom en snabb och enkel procedur, som ej gåve rådrum för prövning av några som helst osäkerhetsmoment, än mindre angående exempelvis vistelsetidens längd eller andra därmed jämförliga frågor, som krävde utredning i ett eller annat avseende.

Arbetsmarknadsstyrelsen har uttalat att utländsk artist borde anses vara här i riket bosatt, därest vistelsen varat tolv månader i sträck eller under två års tid uppgått till längre tid än sammanlagt tolv månader.

Länsstyrelserna i Malmöhus och Gävleborgs län ha, som jag tidigare framhållit, uttalat tveksamhet inför förslaget i denna del. Länsstyrelsen i Malmöhus län, som väl funnit förslaget lämpligt ur rättvisesynpunkt, har sålunda ifrågasatt huruvida förslaget ginge att helt genomföra.

Regeln om när en person skulle anses vara bosatt här i riket hade ofta visat sig vara ganska svår att tillämpa. Frågan om en utländsk artist skulle taxeras här efter vanliga regler eller utgöra bevillningsavgift måste ofta avgöras redan vid hans ankomst till riket. Det kunde då inträffa, att myndigheterna (lokal skattemyndighet och tillståndsgivande myndighet) stannade

i olika beslut. För att undvika något dylikt kunde det ifrågasättas, om ej länsstyrelserna, som hade nära kontakt med de lokala skattemyndigheterna, borde få bestämma skatteformen. Även med en sådan anordning kunde det emellertid tänkas att svårigheter kunde uppstå. Om en utländsk artist vid sin första anställning lämnade sådana uppgifter, att han borde anses vara bosatt här i riket, finge han utgöra preliminär skatt. Sedermera lämnade han landet tidigare än som från början avsetts. Med hänsyn härtill kunde han numera ej anses ha varit bosatt härstädes. Han borde då ej taxeras här och den redan uppburna preliminärskatten skulle återbetalas. Att efter hans avresa kunna utfå någon artistskatt av honom torde vara ogörligt. Möjligen kunde man tänka sig, att så stor del av den preliminära skatten, som motsvarade vad som skulle erlagts i artistskatt, genom myndighets beslut omfördes till sådan skatt. Även för sådana fall som det sist nämnda torde det vara lämpligt, att länsstyrelserna fungerade såsom den beslutande myndigheten vid bestämmandet av skatteformen. Ville man helt undgå nu berörda svårigheter, vore det bäst att icke göra någon skillnad å utländska artister utan uttaga bevillningsavgift av samtliga och då efter en progressiv skala.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har uttalat att det här rörde sig om ett mycket rörligt klientel och att man ofta icke på förhand kunde avgöra huru långvarig vistelsen här i riket kunde bli. Frågan om en gränsdragning mellan här i riket bosatta och här i riket icke bosatta artister kunde knappast lösas utan medverkan i någon form av lokal skattemyndighet. Enligt de föreslagna bestämmelserna uppkomme ej sällan fall, då fråga bleve om återbetalning av erlagd artistskatt på grund av att inkomsttaxering i efterhand påfördes vederbörande samt om eventuell avräkning av artistskatt såsom preliminärt erlagd skatt. I sistnämnda fall komplicerades frågan ytterligare därigenom att kommunandelen av artistskatten redan kunde ha blivit tillgodoförd kommunen. Länsstyrelsen funne väl den av utredningsmannen föreslagna lösningen principiellt riktig men kunde i avvidan på den ytterligare utredning angående förslaget verkningar i praktiken, som vore ofrånkomlig, icke nu avgiva något slutligt omdöme om densamma. Då emellertid länsstyrelsen ansåge angeläget att åtminstone en provisorisk ändring komme till stånd, som undanröjde de mest iögonfallande olikheterna mellan beskattningen av utländska och svenska artister, ifrågasatte länsstyrelsen huruvida icke en sådan provisorisk ändring kunde vinnas genom en höjning av den nu utgående bevillningsavgiften. Härigenom skulle måhända kunna förväntas, att här i riket bosatt utlänning skulle finna med sin fördel förenligt att själv vidtaga åtgärd i syfte att i vanlig ordning bliva beskattad här i riket.

Utredningsmannens förslag att här i riket icke bosatta utländska artister som giva föreställning skola erlagga artistskatt enligt oförändrade grunder, d. v. s. med fem procent av bruttoinkomsten, har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av flertalet remissmyn-

digheter nämligen *arbetsmarknadsstyrelsen, riksräkenskapsverket, kommerskollegium jämte hörda organisationer, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län samt 1949 års uppbördssakkunniga.*

I ett par av de yttranden vari förslaget sålunda i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran ha dock framförts vissa detaljerinringar mot detsamma. *1949 års uppbördssakkunniga* ha sålunda uttalat att den föreslagna procentsatsen syntes låg jämförd med de skattesatser, som föresloges för utlänningar, som medverkat vid offentlig föreställning. Detta skulle kunna föranleda, att utlänningar, som eljest skulle allenast medverka vid offentlig föreställning, i stället själva gäve sådan föreställning för att därigenom erhålla lägre skatt. Att en viss risk härför kunde föreligga syntes uppenbart. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har, med enahanda motivering, ifrågasatt, huruvida icke samma procentsats borde gälla för utländsk artist som gäve föreställning som för utländsk artist, vilken medverkade vid föreställning.

I vissa yttranden har förslaget i denna del avstyrkts eller har påfordrats närmare utredning.

Kammarrätten har sålunda uttalat att det för ett ställningstagande på förevarande punkt hade varit av stort intresse att utförligare uppgifter lämnats om främmande länders lagstiftning. I avsaknad av dylik utredning kunde kammarrätten icke yttra sig beträffande förslaget i denna del.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har åberopat ett yttrande av poliskammaren i Göteborg vari ifrågasatts, huruvida icke — bland annat med hänsyn till den ringa storleken av de avgifter som enligt promemorian erlades av artister som gäve föreställning — kunde föreskrivas att för varje offentlig föreställning skulle finnas en föreståndare, som vore här i riket bosatt och att här icke bosatta utlänningar alltid skulle anses såsom medverkande. Alternativt har länsstyrelsen föreslagit att möjligheterna för en progressiv artistskatt närmare borde utredas.

Överståthållarämbetet har framhållit att enligt ämbetets mening talade starka skäl för att skatten borde beräknas efter en enhetlig princip oavsett om utlänning gav eller medverkade vid föreställning. Ämbetet har härom närmare anfört följande.

Vad utredningsmannen anfört synes icke innefatta tillräckliga skäl för att använda olika metoder för beräkning av artistskatten. Enligt ämbetets mening tala tvärtom starka skäl för att skatten bör beräknas efter en enhetlig princip. Att såsom utredningsmannen föreslagit införa en progressiv beskattning för medverkande artister och samtidigt bibehålla beskattningen med fem procent av bruttoinkomsten för de artister, som giva föreställning, torde innebära allvarliga risker för att den för närvarande obetydliga kretsen av artister, som giva föreställning, kommer att starkt öka, enär beskattningen för sistnämnda kategori otvivelaktigt kommer att ställa sig förmanligare än för medverkande artister. Ett sätt att motverka den berörda tendensen vore att uttaga bevillningsavgift efter en högre procentsats än fem, men ämbetet håller före, att i stället nettoprincipen bör göras tillämplig även på de främmande artister, som giva föreställning.

Utredningsmannens förslag till progressiv artistskatt för här i riket icke bosatta utländska artister som medverka vid föreställning har i huvudsak lämnats utan erinran av *överståthållarämbetet* samt *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*.

Överståthållarämbetet har sålunda uttalat att ämbetet i princip funne det riktigt att skatten beräknades efter progressiv skala. De i skatteskalan upptagna skattesatserna funne ämbetet tillfredsställande avvägda.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har anfört.

Den av utredningsmannen föreslagna progressiva artistskatten för medverkande skulle utgå på bruttoinkomsten efter avdrag endast för vissa angivna utgiftsslag. Då skalan utformats bland annat med hänsyn härtill och då det givetvis varit angeläget med ett någorlunda summariskt förfarande, har länsstyrelsen härutinnan icke funnit något att erinra. Det må dock ifrågasättas, om avdrag borde medgivas även för provision. För artist, som reser med egen impressario, kan det tänkas ligga nära till hands att fingera hög provision till denne för att därigenom spara artistskatt. Någon skyldighet för impressarion att erlagga artistskatt för vad han uppbär lär icke föreligga, såvida han icke själv står som anordnare av föreställningen och då skulle skatten enligt förslaget icke vara progressiv.

Kammarrätten har uttalat tveksamhet inför förslaget i denna del. *Kammarrätten* har sålunda ifrågasatt huruvida icke en ändring borde komma till stånd så, att även för en utländsk artist skatt skulle beräknas endast å den behållna inkomsten. Det kunde dock bli förenat med praktiska svårigheter för den prövande myndigheten att fastställa, vilka avdrag som borde medgivas vid inkomstberäkningen. Den skatteskala, som utredningsmannen framlagt, syntes utgöra resultatet av en avvägning mellan olika intressen. En konstruktion av skatteskalan på det sätt utredningsmannen tänkt sig syntes i och för sig icke oförenlig med kravet på en relativt lindrig beskattning av enklare varietéartister och en hårdare beskattning av de högt betalda artisterna. Av olika skäl, icke minst med hänsyn till frågans internationella betydelse, syntes det dock välbetänkt att vid den föreslagna omläggningen framgå med en viss försiktighet. Den synpunkten, att förslagets genomförande skulle tillföra staten ökade skatteintäkter, vilkas omfattning likväl under alla förhållanden måste bli jämförelsevis blygsam, borde icke få komma i konflikt med intresset av att det kulturellt mera värdefulla artistutbytet länderna emellan hölles levande. Över huvud taget ville det förefalla *kammarrätten*, att skälen för och emot den föreslagna omläggningen bort bli mera allsidigt och ingående belysta än som skett i den remitterade promemorian. Likaså hade det för frågans bedömande varit önskvärt att även på förevarande punkt erhålla närmare upplysningar om lagstiftningen i främmande länder.

Förslaget om en progressiv artistskatt har avstyrkts av *arbetsmarknadsstyrelsen*, *riksräkenskapsverket*, *kommerskollegium*, *länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län* samt *1949 års uppördssakkunniga*.

Kommerskollegium har sålunda framhållit att det i och för sig givetvis vore önskvärt, att beskattningen av svenska och utländska artister vore så likartad som möjligt och att inte de senare finge en gynnad ställning. Å andra sidan vore det uppenbart, att en beskattning i enlighet med förslaget inte ledde till ett enhetligt och rättvist resultat. Kollegium kunde därför för sin del inte förorda ett progressivt skattesystem enligt de riktlinjer utredningsmannen föreslagit. Kollegium har härom närmare anfört följande.

Det är tydligt att man här måste välja ett summariskt förfarande, då ärendenas natur kräver en snabb och enkel handläggning. Å andra sidan är det emellertid också uppenbart, att ett sådant förenklat avdragssystem, som här föreslås, måste komma att giva ett långt ifrån rättvisande resultat. Vidare vill Kollegium i likhet med tonkonstnårsförbundet framhålla, att skatten endast berör en del av artistens samlade inkomst, nämligen de i Sverige förvärvade arvodena, och skatten kan sålunda icke sättas i relation till vederbörandes verkliga inkomstnivå.

I detta sammanhang kan det vara anledning att något dröja vid ett problem, som berördes av 1944 års allmänna skattekommitté i dess betänkande angående beskattning av realisationsvinster m. m. samt ackumulerade inkomster. Däri framhölls bl. a., att en av grundprinciperna för den nuvarande progressiva inkomstkatten vore att skattskyldiga med samma skatteförmåga skulle betala lika stor skatt, och denna princip kunde icke följdriktigt genomföras, såvida icke hänsyn toges till den skattskyldiges genomsnittliga inkomster under en längre tid än den nuvarande ett-åriga beskattningsperioden. I anslutning till detta uttalande — som särskilt tog sikte på de fria yrkesutövarna — må framhållas att de olägenheter som här anförts i fråga om den ett-åriga beskattningsperioden få en betydande skärpa, om en progressiv beskattning skall tillämpas på de korta beskattningsperioder, som kan komma i fråga beträffande utländska artister med tillfälliga engagemang.

Riksräkenskapsverket har uttalat att en progressiv beskattning av här ifrågavarande inkomster ur vissa synpunkter finge anses motiverad. Å andra sidan kunde ej bortses från att det kunde vara förenat med svårigheter att i det enskilda fallet framräkna ett beskattningsbart belopp, på vilket en progressiv skatteskala lämpligen läte sig tillämpa, beroende på bland annat, att skatten skulle kunna tillämpas på en tillfällig dagsinkomst. Vid beräkning av avdrag för resor med mera kunde tveksamhet uppstå, huruvida den skattskyldige hade rätt att för sina resor använda flyg, tåg, båt eller annat transportmedel, ävensom huruvida ersättning skulle utgå för resor från och till utländsk ort eller endast för resor inom riket. I de fall, då den skattskyldige icke under en sammanhängande tid medverkat vid offentlig föreställning torde det vidare vara svårt att bestämma skattens storlek med hänsyn till att fråga kunde uppstå, huruvida värdet av naturaförmåner skulle beräknas för hela engagementstiden eller endast för sådana dagar, då den skattskyldige medverkat vid föreställning. Den föreslagna skatteskalan syntes leda till ett förhållandevis alltför lågt skatteuttag i de inkomstlägen, som enligt vad riksräkenskapsverket inhämtat vore normala för utländska musiker och varietéartister. Beträffande verkligt höga gager komme däremot den föreslagna skattesatsen av 40 % å belopp över 1 000 kronor sannolikt att medföra en övervältring av skatten på den betalande

publiken. Det finge ej heller anses uteslutet, att en så hög skattesats kunde förhindra utbytet i fråga om vissa framstående musiker.

Arbetsmarknadsstyrelsen har framhållit att därest den föreslagna skatten i verkligheten skulle betalas av de utländska artisterna, vore det uppenbart, att framstående sådana icke skulle acceptera engagemangserbjudanden i Sverige. I själva verket vore det emellertid så, att skatten, vare sig den vore hög eller låg, icke komme att utgå från artisterna utan betalas antingen av arrangören eller helt eller delvis läggas på biljettpriset och sålunda till sist betalas av allmänheten. Praxis vore nämligen, att internationella artister krävde och även erhöle ett visst fixerat nettogage plus fri artistskatt. Beträffande de utländska artister, vilka medverkade hos stats- eller kommunalunderstödda konsert- eller orkesterföreningar, vore det vidare uppenbart, att skatten komme att utgå från de anslag, som föreningarna erhöle av allmänna medel. Då skatten alltså komme att förfela sitt syfte, ansåge styrelsen det motiverat, att skatt i detta sammanhang ej uttoges.

Länsstyrelserna i Uppsala, Värmlands, Örebro, Kopparbergs och Gävleborgs län samt 1949 års uppördssakkunniga ha samtliga givit uttryck åt den uppfattningen, att svårigheter skulle uppstå för tillståndsmyndigheten att fastställa den beskattningsbara inkomsten; vid artistskattens påföring borde intet förekomma som vore ägnat att försvåra eller komplicera handläggningen.

Länsstyrelsen i Örebro län har sålunda anfört.

Skall exempelvis en artist, som kommer från Amerika med flyg, ha möjlighet att vid sin första föreställning här i landet göra avdrag för hela denna kostnad, och det oavsett om han i Sverige endast giver en föreställning eller har för avsikt att göra en längre turné i Europa, eller skall avdrag endast medgivas för hans resor inom landet? Anställningsprovisionen för ett flertal framträdanden kan utgå med ett sammanlagt belopp. Skall i så fall detta fördelas och därvid hänsyn tagas till huruvida olika artistarvoden utgå vid skilda föreställningar t. ex. med hänsyn till publikfrekvensen. Det är anordnaren, som svarar för artistskattens inbetalning. Han skall på heder och samvete lämna erforderliga uppgifter för skattens bestämmande. Det synes dock ej möjligt att av honom kräva alla de uppgifter, som behövas för fastställande av det beskattningsbara beloppet. Vidare är att märka, att dessa ärenden inom länsstyrelserna handläggas å landskanslierna. Deras personal saknar emellertid den erfarenhet, som kräves för att bedöma skäligheten av yrkade avdrag. Det synes sålunda ej möjligt, att, därest nuvarande ordning för skattens utgörande skall bibehållas, införa de avsedda reglerna för fastställande av artistens beräknade nettoarvode. Då slutligen för flertalet artister det avgörande torde vara, hur stor nettobehållning de erhålla, anser länsstyrelsen det ej erforderligt att med så komplicerade beräkningsgrunder söka ernå en mera rättvis beskattning.

I de remissyttranden, vari förslaget om progressiv artistskatt sålunda avstyrkts, har regelmässigt givits uttryck åt den uppfattningen att skatten liksom för närvarande borde beräknas efter en enhetlig procentsats å vederbörandes bruttoinkomst; i flertalet yttranden har en höjning av procentsatsen till 20 procent ansetts vara påkallad.

Kommerskollegium har uttalat att från vissa av de av kollegium hörda

organisationerna hade man förordat en viss höjning av artistskatten, medan från andra håll anförts, att en höjning skulle komma att stanna på de engagerande musikföretagen och att följderna sålunda skulle bli en ytterligare beskattning av de svenska arrangörerna. I anslutning härtill har kollegium framhållit, att någon nämnvärd betydelse som inkomstkälla icke kunde tillmätas dessa avgifter. I stort sett komme nämligen dessa skatteintäkter från de utländska artisterna att motsvaras av skatteminskningar på grund av avdrag vid taxeringen av vederbörande svenska arrangörer. Frågan om en höjning kunde anses befogad eller inte blev närmast beroende av huruvida den nuvarande skattesatsen ställde de utländska artisterna i en avsevärt bättre ställning än de inhemska. Det vore givetvis svårt att utan en närmare utredning angående inkomst- och skatteförhållanden för svenska och utländska artister bedöma vilken skattesats som kunde anses lämplig för att inte de svenska artisterna skulle bli missgynnade. En viss höjning syntes emellertid befogad och de organisationer, som tillstyrker en sådan, hade stannat för en procentsats om 20 procent.

1949 års *uppbördssakkunniga* ha framhållit att olika meningar hade uttalats bland de sakkunniga, huruvida en skatteförhöjning vore av behovet påkallad, därvid särskilt framhållits, att antalet utlänningar, för vilka artistskatt framdeles skulle erläggas, komme att nedgå avsevärt, om utredningsmannens förslag rörande här i riket bosatta utländska artister genomfördes. Vidare finge icke helt bortses från att en alltför hög artistskatt skulle kunna föranleda mera framstående utländska artister att under sina turnéer icke besöka Sverige, vilket ur kulturell synpunkt mången gång vore att beklaga. Flertalet av de sakkunniga ansågo dock övervägande skäl tala för en viss höjning av artistskatten. Det syntes nämligen angeläget att den skatt i riket icke bosatta artister hade att erlägga icke alltför mycket skilde sig från den skatt, som drabbade här i riket bosatta artister i liknande inkomstlägen. De sakkunniga förordade att skatten såsom för närvarande beräknas efter en enhetlig procentsats å bruttoinkomsten, förslagsvis 20 procent.

Riksräkenskapsverket har uttalat att skattesatsen lämpligen kunde bestämmas till 20 procent. *Länsstyrelserna i Stockholms, Värmlands, Örebro och Kopparbergs län* ha givit uttryck åt samma uppfattning.

Länsstyrelsen i Uppsala län har framhållit att artistskatten borde beräknas efter 20 % vid ersättning understigande 50 kronor per dag, samt vid högre dagsersättning efter 25 %. Med en dylik beräkning syntes skatten komma att bli tillräckligt hög, för att orättvisan i förhållande till landets egna skattedragare i allt väsentligt skulle försvinna, varjämte hänsyn tagits till att skatten, ehuru källskatt, vore definitivt samt förty vid påläggandet tarvade försiktighet.

Arbetsmarknadsstyrelsen har uttalat att — med undantag för Danmark och Norge — av utredningen icke framginge i vilken utsträckning artistskatt utginge i de länder, med vilka Sverige hade förbindelser på förevarande område. Styrelsen ville som sin åsikt framföra, att därest det skulle visa sig, att flertalet länder icke utloge artistskatt, sådan lämpligen icke heller borde utlagas i Sverige. Därest man emellertid funne, att artistskatt skulle

uttagas i Sverige, ansåge styrelsen, att denna borde utgå efter en enhetlig procentsats. Skulle en höjning befinnas önskvärd, föresloge styrelsen, att denna icke borde överstiga 20 %.

Beträffande frågan om värderingen av åtnjutna naturaförmåner ha i yttrandena framkommit delvis olika uppfattningar.

Kammarrätten har uttalat att i och för sig intet vore att erinra mot en progressiv skala som anslöte sig till skatteskalen för artistskatten. De för de högsta grupperna föreslagna värdena vore dock väl högt beräknade. *Överståthållarämbetet*, som jämväl funnit de föreslagna värdena för de högre inkomstgrupperna vara alltför höga, har förordat att värdet av kost och logi borde uppskattas till, i grupp 1 respektive 3 och 2 kronor, i grupp 2 respektive 10 och 5 kronor samt i grupperna 3—5 respektive 20 och 10 kronor. *1949 års uppördssakkunniga* ha uttalat att en höjning av värdena å kost och logi syntes motiverad. Så många värdegrupper, som utredningsmannen föreslagit, syntes dock icke erforderliga. De sakkunniga ha förordat, att värdet per dag å kost och logi fastställdes till förslagsvis 10 och 5 kronor. Om dagsinkomsten beräknades överstiga 100 kronor, syntes skäligt att beloppen höjdes till 20 respektive 10 kronor. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har givit uttryck åt i huvudsak samma uppfattning som uppördssakkunniga.

Riksräkenskapsverket har framhållit att nu gällande värden å åtnjutna naturaförmåner borde väsentligt höjas; någon uppdelning i olika grupper syntes dock knappast påkallad. *Länsstyrelsen i Uppsala län* har uttalat att förmånerna borde upptagas till sitt objektiva värde. Ett medelvärde borde fastställas, som utan större felbedömning kunde tillämpas i samtliga fall; sagda medelvärde kunde förslagsvis fastställas till fem kronor för kost och fyra kronor för logi allt per dag räknat. Medelvärdet borde givetvis tid efter annan ändras. *Länsstyrelsen i Örebro län* har framhållit att värdet å naturaförmånerna icke skäligen borde sättas lägre än fem kronor per dag. *Länsstyrelsen i Värmlands län* har uttalat att en skälig förhöjning av värdet borde ske.

Utredningsmannens förslag beträffande uppörden av artistskatten för utlänningar som medverka vid föreställningar har avstyrkts av samtliga de remissmyndigheter som uttalat sig i denna del, nämligen *riksräkenskapsverket*, *statens utlänningskommission*, *överståthållarämbetet*, *länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala och Malmöhus län* samt *1949 års uppördssakkunniga*. I yttrandena från riksräkenskapsverket samt länsstyrelsen i Uppsala län ha samtidigt framförts alternativa förslag hur uppörden lämpligen kunde ordnas.

1949 års uppördssakkunniga ha erinrat om att artistskattens belopp regelmässigt fastställles i samband med tillståndsgivningen samt erlägges samtidigt som tillståndsbeviset löses. Då utredningsmannen förutsatt att tillstånd till föreställningarna liksom hittills skulle lämnas av vederbörande länsstyrelse, magistrat eller poliskammare (polismästare) kunde någon förenkling

icke åstadkommas med ett system, där skatten skulle erläggas i särskild ordning. *Överståthållarämbetet* samt *länsstyrelsen i Stockholms län* ha givit uttryck åt samma uppfattning.

Statens utlänningskommission har framhållit att kommissionen enligt förslaget finge en arbetsuppgift, som vore vitt skild från dess uppgifter i övrigt. Redan av denna grund vore kommissionen synnerligen tveksam huruvida kommissionen borde åläggas den ifrågasatta arbetsuppgiften. Då vidare utläningar i stor utsträckning kunde vistas och arbeta här i riket utan att kommissionen hade att bevilja tillstånd av något slag för dem och då kommissionen givetvis icke heller beviljade några tillstånd för svenska artister bosatta i utlandet, avstyrkte kommissionen utredningsmannens förslag i denna del. Kommissionen har härom närmare anfört följande.

En anledning till att ifrågasätta ett överlämnande av ovannämnda arbetsuppgift till kommissionen kunde möjligen vara lämpligheten av att hopkoppla uppehålls- eller arbetstillståndsgivningen med artistskatteuppbörden.

Utläningar, som äro medborgare i Norge, Danmark, Island, Finland, Frankrike, Belgien, Irland, Lichtenstein, Nederländerna, Schweiz, Brittiska riket, Amerikas förenta stater, Canada, Luxemburg, Nya Zeeland och Monaco och inneha giltiga hemlandspass äga inresa i Sverige och vistas här i tre månader utan visering.

Uppehållstillstånd, vilket utlänningsäro skyldig inneha, därest han vistas här i riket öfver 3 månader, beviljas numera icke endast av utlänningskommissionen utan även i mycket stor utsträckning av polismyndigheterna.

Jämlikt 47 § kungörelsen den 15 juni 1945 med föreskrifter i anledning av utlänningslagen äro vissa utläningar befriade från skyldigheten att hava arbetstillstånd. Detta gäller bl. a. danska, finska, isländska och norska medborgare samt medborgare eller statslös förutvarande medborgare i Estland, Lettland eller Litauen som innehar svenskt främlingspass.

Riksräkenskapsverket har uttalat att enligt ämbetsverkets mening kunde de kommunala myndigheter, som handhade uppbörden av nöjesskatten, lämpligen ombesörja uppbörden även av artistskatten, såväl då den härrörde från artister, vilka gäve föreställning, som då den erlades av medverkande artister. Då nämnda myndigheter redan vore engagerade i samband med offentliga föreställningar för uppbörd av nöjesskatt, torde det ytterligare besväret med uppbörd av ifrågavarande skatt ej bliva särskilt betungande.

Länsstyrelsen i Uppsala län har ifrågasatt huruvida icke vederbörande landsfiskal skulle kunna få befogenhet att fatta beslut om avgiftspåföring och meddelande av tillståndsbevis. Länsstyrelsen har härom närmare anfört följande.

För att tillfredsställa uttalade önskemål om förenkling av sättet för inbetalning av avgifterna, då utläningar medverka vid ett flertal föreställningar i en följd efter fastställd resplan inom ett större område, har utredningsmannen föreslagit utlänningskommissionen, såsom ett centralt uppbördsorgan, »som efter behörig granskning skulle överlämna skattebeloppen till vederbörande polisiära myndighet». Utredningsmannens projekt synes emellertid knappast välbetänkt med hänsyn till de praktiska konsekvenser detsamma medför, enär avgifternas fastställande bör ske från före-

ställning till föreställning i omedelbart sammanhang med deras anordnande. Det är nämligen ej alls säkert — såsom ock av erfarenheten bestyrkts — att samma artister, som i förväg förbundet sig deltaga i en turné, även fullfölja densamma. Sjukdom kan liksom mångahanda andra orsaker föranleda, att resan för en eller flera av artisterna måste avbrytas. Skulle ett centralt organ anförtros en dylik uppgift, bleve följden ett omständigt restitutionsförfarande på grund av inträffande förändringar, vilket ej vore till fördel vare sig för anordnarna av tillställningarna eller statsverket. Medlen skola ej heller, såsom utredningsmannen synes antaga, överlämnas till de polisiära organen, som ej hava något med medlen att skaffa, utan till vederbörande redogörare, på landet landsfiskalen, i stad stadsfogden eller, då sådan tjänsteman ej finnes, magistraten. Med anlåtande av utlänningskommissionen som ej är polismyndighet, följer jämväl den olägenheten, att särskilt tillstånd från sådan myndighet måste anskaffas, vilket med hittillsvarande ordning erhållits samtidigt med avgifternas fastställande och erläggande, något som varit ett kraftigt verkande medel att framtvinga avgifternas inbetalning i rätt tid. Enligt länsstyrelsens mening innebär sålunda utlänningskommissionens anlåtande snarare en försämring än en förbättring i hittills rådande förhållanden.

Länsstyrelsen, som finner det behöfligt, att vid bevilningsavgifternas uttagande enkelhet och bekvämlighet främjas, tillåter sig ifrågasätta, huruvida ej, när det gäller avgiftspåföring och meddelande av tillståndsbevis, landsfiskalen i orten skulle kunna, såsom polismyndighet, i likhet med poliskammare eller magistrat i stad, anlitas, varigenom ärendena skulle kunna behandlas vida snabbare och med större säkerhet att arrangörerna i tid erhålla sina tillståndsbevis, då de hava att hänvända sig till blott *en* myndighet på orten. Då en dylik reform synes av omständigheterna särskilt påkallad, får länsstyrelsen här nedan lämna en närmare redogörelse över den omständliga procedur vid handläggningen, vartill nu gällande föreskrifter ofta föranleder.

Inbetalning av bevilningsavgiften sker i allmänhet per post samma dag ansökan om tillstånd ingivas till länsstyrelsen. Sker inbetalningen över g. c., kan emellertid kontroll, att beloppet influtit, ske tidigast dagen efter den, då ansökan inkommit. Då ansökningarna i allmänhet ingivas endast några dagar, innan tillställningen skall äga rum, har det inträffat, att uppsättande och utskrift av länsstyrelsens resolution beträffande tillstånd och fastställande av bevilningsavgift kunnat ske först samma dag vederbörande arrangör skulle avhålla nöjeställningen. Då vidare tillstånd meddelas och bevilningsavgift fastställs genom en och samma resolution, är handlingen i fråga belagd med stämpelavgift. Medel för stämpelavgiftens förskottsvisa erläggande medsändes vanligen ej. Följden härav blir, att resolutionen ofta måste tillställas arrangören mot postförskott å stämpelavgiften. Enahanda blir förhållandet, då arrangören av okunnighet om bestämmelserna underlåtit erlægga bevilningsavgiften i förskott. Ofta kan anordnare av nöjeställning i sin ansökan till länsstyrelsen ej uppgiva adress i den ort, där tillställningen skall äga rum. I sådant fall måste resolutionen av länsstyrelsen sändas till landsfiskal eller exekutionsbiträde å den ort, där tillställningen skall givas, för att genom dennes försorg tillställas nöjesanordnaren mot erläggande av stämpelavgift och bevilningsavgift, för det fall inbetalning av sistnämnda avgift icke redan skett till länsstyrelsen. Till länsstyrelsen erlagd bevilningsavgift utanordnas, sedan tillstånd meddelats och bevilningsavgiftens storlek fastställts, till landsfiskalen å den ort, där tillställningen skall äga rum. Denne har att i månadsräkningen uppdebitera och till länsstyrelsen återleverera den statsverket tillkommande andelen. Av det

ovan sagda framstår det som sannolikt, att meddelande av tillstånd samt fastställande och uppbörd av bevillningsavgift skulle kunna ske mera effektivt och utan onödiga omgångar, om landsfiskal ägde befogenhet handlägga dylika ärenden.

Frågan om fördelning av artistskatten mellan stat och kommun har berörts endast i ett mindre antal yttranden. Remissmyndigheternas ståndpunkttagande härvidlag är väsentligen beroende på deras uppfattning, huruvida progressiv artistskatt i enlighet med utredningsmannens förslag bör utgå eller icke.

Överståthållarämbetet samt *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, som tillstyrkt förslaget om progressiv artistskatt, ha jämväl lämnat förslaget i nu förevarande del utan erinran. *Överståthållarämbetet* har sålunda anfört.

Den föreslagna artistskatten torde vara avsedd att ersätta den vanliga inkomstskatten till stat och kommun. Den ökning av artistskatten, som följer av att den göres progressiv, bör därför i huvudsak tillfalla staten. Då den föreslagna fördelningsnormen, innebärande att staten erhåller sex tiondelar av skatten och kommunen återstoden, syntes giva som resultat, att artistskatt kommer att utgå till stat och kommun med belopp, som ungefärligen motsvara vad som skulle tillkomma dem, om vanlig inkomstskatt i stället uttoges, har ämbetet intet att erinra emot förslaget i förevarande del.

Kammarrätten har — vid en omläggning av artistbeskattningen i den riktning utredningsmannen föreslagit — funnit en ändrad fördelning av artistskatten mellan stat och kommun vara principiellt befogad. Utredningen gäve emellertid icke tillräcklig vägledning för bedömande av, huruvida de i promemorian förordade ändrade proportionerna för skattens fördelning kunde anses riktiga.

Riksräkenskapsverket har uttalat att om skatten beräknades och uppbores på sätt ämbetet föreslagit syntes det ligga närmast till hands, att hälften tillfölle kronan och hälften vederbörande kommun.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har framhållit att — därest proportionell artistskatt utginge med 20 % — nu gällande föreskrifter om fördelning av skatten mellan kronan och vederbörande kommun icke behövde ändras. *Länsstyrelsen i Uppsala län* har givit uttryck åt samma uppfattning.

Departementschefen. Som framgår av vad jag tidigare anfört har utredningsmannen förordat att här i riket bosatta utländska artister icke skola erlägga artistskatt utan i stället taxeras och beskattas enligt allmänna skattelagarna. I likhet med utredningsmannen och remissinstanserna anser jag det vara principiellt riktigt att ifrågavarande artister taxeras och beskattas enligt samma regler som här bosatta svenska artister. Det synes emellertid i många fall kunna komma att medföra icke oväsentliga praktiska svårigheter att avgöra huruvida en utländsk artist är att anse såsom här i riket bosatt eller icke. På sätt länsstyrelsen i Gävleborgs län framhållit skulle det därför bli nödvändigt med särskilda bestämmelser såväl om återbetalning av erlagd artistskatt på grund av att inkomsttaxering i efterhand på-

fördes vederbörande som om avräkning av artistskatt såsom preliminärt erlagd skatt. Ett sådant avräkningsförfarande skulle uppenbarligen bli komplicerat bl. a. med hänsyn till svårigheten att avskilja den kommunala delen av skatten. En lösning av dessa frågor torde kräva ytterligare överväganden. Vissa möjligheter synas erbjuda sig att i samband med ett ställningstagande till av 1949 års uppbördssakkunniga ifrågasatta ändringar i uppbördsförordningen jämväl upptaga nu ifrågavarande spörsmål till bedömning. Med hänsyn härtill torde de nuvarande reglerna tills vidare få bibehållas. Jag vill emellertid framhålla att därest skattesatserna för artistskatten förhöjas på sätt jag i det följande föreslår de nuvarande ojämheterna i beskattningen av svenska och utländska artister i åtskillig mån komma att utjämnas.

Utredningsmannens förslag att här i riket icke bosatta utländska artister, som ge föreställning, skola erlagga artistskatt enligt oförändrade grunder har i huvudsak tillstyrkts av flertalet remissinstanser. Även enligt min uppfattning synes det lämpligt att bibehålla nu gällande föreskrifter, dock att den skattesats enligt vilken artistskatten skall utgå torde böra förhöjas från fem till tio procent med hänsyn till den skattehöjning som ägt rum under tiden efter tillkomsten av 1908 års förordning.

Förslaget att uttaga progressiv artistskatt av här i riket icke bosatta utländska artister, som medverka vid föreställning, har avstyrkts i flertalet remissyttranden. För egen del finner jag det i och för sig önskvärt att beskattningen av svenska och utländska artister blir så likformig som möjligt. Det torde dock å andra sidan jämväl få anses angeläget att förfarandet vid artistskattens påföring icke kompliceras. Därest artistskatten göres progressiv komma vederbörande myndigheter nödvändigtvis att ställas inför mången gång svårbedömbara spörsmål, som icke lämpligen kunna avgöras inom den tid som regelmässigt kan förväntas stå till buds vid påförandet av artistskatt. Med hänsyn till de praktiska svårigheter, som sålunda torde bli ofrånkomliga vid en övergång till uttagande av progressiv artistskatt, kan jag icke tillstyrka införandet av en dylik skatt. Artistskatten torde sålunda, liksom för närvarande, jämväl framgent böra beräknas efter en enhetlig procentsats. Den nuvarande skattesatsen, tio procent, synes dock alltför låg med hänsyn till för svenska artister nu rådande skattebelastning. Som förordats av ett flertal remissinstanser synes skattesatsen för artistskatten böra förhöjas, lämpligen till tjuugo procent.

Jämväl vad beträffar värderingen av åtnjutna naturaförmåner synes det angeläget att undvika alltför invecklade regler. Nämda förmåner skola givetvis alltid uppskattas till sitt verkliga värde. Det synes dock praktiskt att i författningen bibehålla den nuvarande bestämmelsen om visst minimivärde, som icke får underskridas men som samtidigt utan större felbedömning kan tillämpas i flertalet fall, därest icke omständigheterna ge vid handen att förmånerna påtagligen böra åsättas ett högre värde. Ett dylikt minimivärde synes för närvarande böra fastställas till fem kronor för kost och fem kronor för logi, allt för dag räknat.

Enligt vad utredningsmannen uttalat får kontrollen över de skattskyldigas fullgörande av skatteplikten anses vara effektiv med nuvarande regler. Utredningsmannens förslag till viss omläggning av uppbördsförfarandet i vad gäller artister som medverka vid ett flertal föreställningar har avstyrkts av remissinstanserna. Med hänsyn till vad sålunda förekommit synes det nuvarande uppbördsförfarandet i varje fall tills vidare böra bibehållas.

Därest förslaget om en förhöjning av skattesatserna för artistskatten genomföres, torde influtna skattebelopp i fortsättningen böra fördelas med hälften till vardera stat och kommun.

Mot utredningsmannens förslag att slopa skattskyldigheten för utländska artister, som ge föreställning under bar himmel mot allenast frivillig avgift, har jag icke någon erinran.

Det av mig nu förordade förslaget medför vissa ändringar i 4 och 5 §§ i 1908 års förordning.

V. Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om ändring i förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter*.

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda förslag till förordning måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet

Karl-Ingmar Edstrand.